

Vjesnik *metkovski*

**BESPLATAN
PRIMJERAK**

GODINA I.
BROJ 6

Metković, 21. studenoga 2008.

**60. OBLJETNICA
ŠTRUKOVNOGA
SKOLSTVA** str. 18

**KRUNOSLAV VIDOVIĆ
ZAJEDNICA
'PAPA IVAN XXIII.'
MOŽE VAM POMOĆI** str. 20

TAJNA DOBROGA RIŽOTA
str. 22

PARK PRIRODE 'DELTA PO'

str. 12

KAKO TO RADE TALIJANI

**SUBVENCIJE SVIM
SREDNJOŠKOLCIMA
PUTNICIMA** str. 4

**19 GODINA
METKOVSKOGA
HDZ-a** str. 5

**U POSJETI
MASLINARU
I MLJEKARU**
str. 26 - 27

**BRUCOŠIMA OVE GODINE
PETNAEST NOVIH STIPENDIJA** str. 4

UZ 17. OBLJETNICU ŽRTVE VUKOVARA

ZAŠTO DJECA NE BI PISALA (I) GENERALU GOTOVINI?

U jednom našem visokotiražnom listu prošle je nedjelje objavljen tekst u kojem se autrica sablažnjava nad činjenicom da je jedan (kontroverzni?) svećenik rekao budućim prvopričesnicima da za domaću zadaću napišu božićnu čestitku generalu Anti Gotovini u Haag. „Pa ta djeca ne znaju ni tko je Gotovina ni gdje je Haag, a niti je zdravo u njihovoj dobi opterećivati ih time“ – navodno su joj se požalili usplahireni roditelji (koji, valjda, sa svojom djecom žive u zemlji *Nigdjezemskoj*). Drugo dijete je „došlo iz crkve potpuno zbunjeno. Kaže: ‘Dobili smo domaći zadatak od don Puljica.’ ‘Kakav?’ ‘Moramo napisati čestitku.’ ‘Kome?’ ‘Nekom generalu.’“?!

Ne tvrdim da svi desetogodišnjaci moraju znati za generala Gotovinu, koji još uvijek neusuden (dakle još uvijek nezužan) sjedi u Haagu. Ali zato znaju za Djeda Mraza i njemu će pisati ovih dana. Potaknut će ih na to roditelji, učitelji, reklamnim spotovima svi mogući mediji, potrošačko (bolje reći potrošeno) društvo u kojem živimo. Neće se djeca tada zbuniti. Znat će točno što žele jer od najmanjih nogu razumiju riječ *brand* kao što je *Barbie*, *Hasbro*, *Cocunut Girl*, *Bearfoot*, *HM*... I to je baš nevino, simp, hercig, cool...

Ne ulazim u nakane dotičnoga svećenika niti znam na koji je način on to rekao djeci. Pitam se samo zašto je u današnjoj Hrvatskoj cool kad desetogodišnjaci znaju prepoznati svaku marku automobila ili odjevne krpice u izlogu, kad znaju nabrojiti sastave svih reprezentacija s prošlog svjetskog prvenstva, sve glavne glumce i glumice iz *blockbustera* i *box officia* posljednjih godina? A nije cool kad znaju da smo imali Domovinski rat u kojem je stradala cijela zemlja

niti kad znaju da su je neki branili malo više i srčanije od nekih neki drugih. To je *bljak*. Samo naivac i budala (što je većina nas bila do devedesete) može misliti da rata više neće biti i da nas više nitko nikada neće ugroziti. Djeca moraju znati upravo onoliko koliko mogu razumjeti za svoj uzrast. Moraju znati da su građani Republike Hrvatske, da je to njihova zemlja koju će oni, vjerujem, učiniti boljom. Moraju znati da svoju zemlju ponekad treba i braniti. Pa kako će je braniti ako se budu osjećali *Nigdjezemcima*, ako ne znaju da su to prije njih činili mnogi *od stoljeća sedmog*? Naravno, trebaju znati i da su se neki u ratu ogriješili o zakone, Božje i ljudske.

Ako za deset godina u ovome nemirnome svijetu ponovno pukne, tko će se prihvatiti oružja? Teško da će to biti heroji prošloga rata. Oni koji nisu poginuli, osjećaju se prevarenima, zaboravljenima pa i nepoželjnim u ovakvom društvu. Njih oko 1700 to nije moglo podnijeti pa je presudilo sebi samima. Hoćemo li tada pisati: „Dragi Djeda Mraze, moja zemlja je napadnuta pa te molim da nam pošalješ pušaka, streljiva, topova i tenkova“? Nemojmo zaboraviti kako je početkom rata nekoliko stotina minobacača u četničkim rukama pola Hrvatske držalo u strahu jer im nismo imali čime odgovoriti.

Neka krivnju generala Gotovine utvrđuje sud u Haagu, ali to ne znači da on ovu zemlju nije zadužio, kao i mnogi drugi poznati i nepoznati branitelji. Više tjedana HTV je petkom emitirao izvrsnu seriju „Heroji Vukovara“. Jesmo li svoju djecu, bar onu malo stariju, pozvali da pogledaju koji nastavak ili smo im *uvallili* DVD s crtićima “da ih ne bismo nepotrebno opterećivali“?

GRAĐANI METKOVIĆA ODALI POČAST ŽRTVAMA VUKOVARA I ŠKABRNJE

Dostojanstvenim skupom u Gradskom parku Metkoviću su se 18. studenoga sa svijećama u rukama sjeli nevinih žrtva Vukovara i Škabrnje. U organizaciji Grada Metkovića održan je prigodan program. Nakon što je Zoran Bebić – Beba otpjevao *Lijepu našu* okupljenima se kratko obratio gradonačelnik Gabrić. Potom je prof. Ivan Menalo pročitao *Svjedočanstvo* med. Sestre Jasne Žanko iz vukovarske bolnice, a glumac amater prof. Tomislav Zubčić izgovorio stihove pjesme *Umire mladić*. Glazbeni dio programa izvela je Gradska Glazba *Klement Visković* pod ravnanjem prof. Zvonka Kneževića. Tisuću sedamsto svijeća što su upaljene u parku izradili su članovi UOŠI Prijatelji iz Metkovića.

**Projekt realiziran uz financijsku potporu i
Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti**

VIJENCI ZA PREMINULE SUGRAĐANE

Nakon mise u crkvi Sv. Ilije 1. studenoga pred središnji križ na Gradskom groblju Sv. Ivana te pred spomenik Metkovcima poginulima u Domovinske ratu položeni su vijenci. Vijence su položili predstavnici Poglavarstva i Gradskega vijeća grada Metkovića na čelu s gradonačelnikom Stipom Gabrićem Jambom i Marijom Batinovićem, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskoga rata, predstavnici političkih stranaka kao i izviđači dvaju metkovskih izviđačkih odreda. Na groblju je održavanje za sve preminule Metkovke i Metkovce molio fra Dušan Džimbeg.

DAN SJEĆANJA NA POGINULE BRANITELJE

Prvi studeni u Metkoviću je proglašen Spomendanom na Metkovce poginule u Domovinske ratu. Sinoć je u Gradskom kulturnom središtu održana komemoracija u znak sjećanja na osamnaesticu tih naših sugrađana. Na komemoraciji koju je Grad Metković organizirao zajedno s metkovskom Udrugom roditelja i udovica poginulih hrvatskih branitelja, metkovski gradonačelnik Gabrić kratko se obratio obiteljima poginulih rekavši kako su takvi skupovi potrebni jer sjećanje

na poginule branitelje ne smije izbljediti. Potom je izveden prigodan program u kojem su nastupili Pučki pjevači crkve Sv. Ilije, mlada saksofonistica Erna Cizmić Rebić uz klavirsku pratnju prof. Karmen Stojić i metkovski srednjoškolci koji su čitali stihove.

i pod pokroviteljstvom
neracijske solidarnosti

ODLUKE POGLARAVSTVA
SUBVENCIJE SVIM SREDNJOŠKOLCIMA PUTNICIMA

Na sjednici Gradskog poglavarstva grada Metkovića 30. listopada usvojen je Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o subvencioniranju prijevoza učenika srednjih škola. Prema toj Odluci trebao bi se subvencionirati i prijevoz šezdesetero metkovskih srednjoškolaca koji škole redovito polaze u Opuzenu i Pločama.

Tako bi Grad Metković trošak mjesečne preplatničke karte do tih odredišta subvencionirao u visini od 25 posto. Odluku Poglavarstva treba potvrditi Gradsko vijeće grada Metkovića.

Poglavarstvo je usvojilo i Prijedlog odluke o raspisivanju natječaja za stipendiste Grada Metkovića za akademsku godinu 2008./09. Ove godine Grad bi trebao dodijeliti 15 stipendija: pet za uspješne i darovite

studente, pet za studente slabijeg imovinskog stanja i pet za studente deficitarnih zanimanja. Za studente HRVI iz Domovinskoga rata i studente – djecu poginulih branitelja iz Domovinskoga rata dodijelit će se onoliko stipendija koliko bude prijavljenih studenata. Visina stipendije iznositi će 500 kuna mjesečno tijekom deset mjeseci, tj. od rujna do lipnja.

Poglavarstvo je na još četiri godine potvrdilo članove Upravnog vijeća Javne vatrogasne postrojbe Metković: Ljubomira Rezića, Mojmiru Vladimira, Antu Plećaša i Milu Vidovića. Novi mandat teče im od 12. studenoga 2008.

Među zamolbama upućenim Upravnom odjelu za društvene djelatnosti i opće poslove Poglavarstvo je odobrilo: Udruzi

osoba s invaliditetom *Prijatelji* pet tisuća kuna za ovogodišnje obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje, Dječjem centru Metković 50 tisuća kuna za izgradnju nove spavaonice te prenamjenu postojećeg boravka-spavaonice u boravak nove odgojne skupine, Osnovnoj glazbenoj školi Metković 10 tisuća kuna za organizaciju ciklusa koncerata Hrvatske glazbene scene mladih.

Za prinudnog upravitelja zgrade u Industrijskoj 2/2, ulaz br. 3 imenovan je Gradsko gospodarstvo.

Na sjednici je odobreno još osam zahtjeva za darivanje novorođene djece.

Sve odluke koje je Poglavarstvo uputilo na Gradsko vijeće usvojene su na sjednici od 18. studenoga.

NA KLADI

SEMAFORI

Otkako je rekonstruirana Ulica Franje Asiškoga te izgrađena nova cesta što u nastavku te ulice vodi prema Dubravici raskršće s Ulicom P. Krešimira IV. postalo je opasna točka koju je trebalo osigurati postavljanjem semafora. Dje-latnici poduzeća *Dubrovnik* ceste nedavno su dovršili njihovu montažu i pustili ih u rad. Novac je osigurala Županijska uprava za ceste.

GRAD I OVE GODINE STIPENDIRA STUDENTE
PETNAEST NOVIH STIPENDIJA

Temeljem Odluke o raspisivanju natječaja za stipendiste grada Metkovića za akademsku godinu 2008./09., koju je Gradsko poglavarstvo grada Metkovića usvojilo na sjednici održanoj 30. listopada, raspisan je Natječaj za dodjelu 15 novih stipendija.

Prema Natječaju pet stipendija predviđeno je za uspješne i darovite studente (dvije za prvu godinu studiranja, a tri za ostale godine), pet za studente slabijeg imovinskog stanja i pet za studente deficitarnih zanimanja. Među deficitarnim zanimanjima našla su se sva zanimanja za kojima je, prema službenim podatcima Zavoda za zapošljavanje, izražena potreba na području grada. To su profesori matematike, fizike i informatike, doktori medicine te dipl. inženjeri građevine, arhitekture, elektrotehnike, strojarstva, geodezije i prometa. Za studente HRVI iz Domovinskog

rata i studente – djecu poginulih branitelja iz Domovinskog rata dodijelit će se onoliko stipendija koliko bude prijavljenih studenata.

Natječaj je bio otvoren do 14. studenoga nakon čega Komisija za provedbu postupka dodjele stipendija obavlja stručnu obradu svih pristiglih prijava i sukladno Natječaju utvrđuje tko su novi metkovski stipendisti. Nakon što prijedlog prihvati Gradsko poglavarstvo organizirat će potpisivanje ugovora o stipendiranju.

Prošle godine stipendije je koristilo ukupno 50 studenata od kojih je pet završilo školovanje. Ostali su trebali dostaviti potrebnu dokumentaciju kako bi im se stipendije ponovno dodijelile za novu akademsku godinu. Pretpostavlja se da će tijekom deset mjeseci ove akademske godine iznosom od 500 kn Grad stipendirati ukupno šezdesetak studenata.

RADovi NA PLIVORU

Uvidu se gradi novo autobusno stajalište na što se čekalo se oko godinu i pol. Glavni razlog tomu jest što se morala pronaći nova lokacija jer su se dosadašnje u središtu mjesta, uz novoizgrađen muzej i na ulazu s lijeve strane prije mosta, pokazale neprikladnim. Novo stajalište nalazi se uz parkiralište izgrađeno na Plivoru koje će u budućnosti služiti i kao okretišta autobusa. To mjesto je izabrano kako bi se s glavne prometnice maknula djeca koja su do sada u nju čekala školski autobus, a koja će time postati sigurnija.

Radove izvodi metkovska tvrtka GP Obšavač, a investitor je Županijska uprava za ceste. Osim radova na izgradnji budućeg autobusnog stajališta u Vidu se izvode i radovi na trenutno neiskorištenom dijelu parkirališta na kojem će se urediti sportsko-rekreacijska površina. Kad sve bude gotovo, tamo će biti dječja igraonica, zlog za bućanje i igralište za odbojku na pijesku.

19 GODINA METKOVSKOGA HDZ-a

U subotu 10. studenoga Gradski je ogranak HDZ-a Metković u Gradskom kulturnom središtu proslavio svoju dvadesetu obljetnicu osnutka. Na skupu su se okupljenim članovima i simpatizerima stranke obratili predsjednica GO HDZ-a Metković i kandidatkinja za gradonačelnicu Žaklina Marević, gradonačelnica Dubrovnika Dubravka

Šuića, predsjednik ŽO HDZ-a Dubrovačko-neretvanske županije i saborski zastupnik Frano Matošić, državni tajnik za more Branko Bačić te predsjednik Sabora RH i jedan od utemeljitelja HDZ-a u Metkoviću Luka Bebić. O samim počecima rada stranke u Metkoviću govorio je i Joško Jelaš, jedan od osnivača metkovskoga ogranka.

Govoreći o trenutnoj situaciji u gradu, predsjednica Marević je istaknula kako GO HDZ-a okuplja 1500 članova koji su mahom mladi i obrazovani ljudi i koji su svojim radom na prošlim parlamentarnim izborima pokazali da su jaki te da mogu pobjeđivati. U svom govoru najavila je sigurnu smjenu gradske vlasti u sljedeće godine, a to će se dogoditi zahvaljujući zalaganju stranke na svim poljima, posebno sportskom i humanitarnom. „Tako će Metković ponovo postati najjača HDZ-ova utvrda u dolini Neretve“ – istaknula je predsjednica metkovskoga HDZ-a.

Na skupu je rečeno da će most kopno – Pelješac sigurno biti izgrađen, bez obzira na to koliko neki sumnjali, jer su nedoumice što o tome misli EU zbog BiH riješene. Upravo EU sada inzistira na izgradnji mosta. Osim njega

najavljena je gradnja 28 kilometara dugačkog puta od Osojnika do Dola i pristupne ceste od mosta dr. Franje Tuđmana do Osojnika. Također je najavljena izgradnja četverotočnog mosta preko Neretve, najvjerojatnije kod Opuzena, koji će biti dio kasnije autoputa preko Neuma do Dola. Do kraja ove godine završit će se dionica autoceste Šestanovac – Ravča i brza cesta Karamatići – Čevljuša.

Predsjednik Sabora Luka Bebić govorio je o vremenu kada je u Neretvi započelo osnivanje ogranka HDZ-a prisjetivši se snažnog nacionalnog naboja. Rekao je da je država Hrvatska stvorena jer je predsjednik Tuđman uspio pomiriti sve Hrvate i postići jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske.

Nema apstrakcije i demagoških parola jer će naša stranka pred građane izaći s konkretnim programom i vizijom i dobit će potporu na svim razinama. Ovih nekoliko mjeseci radimo složno i uključimo se svi koliko možemo – zaključio je Bebić.

UDRUGA OBOLJELIH OD PTSP-A DOLINE NERETVE KRSTIČEVIĆ PREDSEDNIK SAVEZA

Uzgradili političkih stranaka 8. studenoga održana je skupština Zajednica udruga hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a RH koja trenutno okuplja deset članica. Kako po Statutu Zajednicom na godinu dana upravlja jedna od članica, svrha Skupštine bila je da Udruga oboljelih od PTSP-a doline Neretve preuzme upravljanje Zajednicom pa će njen predsjednik biti umirovljeni satnik Ante Krstičević Pikoča.

Dosadašnji predsjednik Stjepan Španić, podnoseći izvješće za proteklu godinu, istaknuo je kako je Zajednica za svoje aktivnosti od Ministarstva branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti dobila tek deset tisuća kuna što nije dovoljno za kupovinu cvijeća i svijeća prilikom obilježavanja važnijih datuma tijekom godine, a kamoli

za različite aktivnosti udruga. Istaknuo je kako je Zajednica radila na rješavanju različitih problema koji muče branitelje, a velikim problemom smatra što ljudi „na vrhu“ nisu shvatili tko je i što jest Zajednica. Prema njegovom mišljenju, Zajednica će svoj položaj u buduću sigurno popraviti što garantira rad, iskrenost i poštenje od stava i svih članica Zajednice.

Kako se više Zajednica ne bi poistovjećivala s drugima sličnog imena (Zajednica udruga branitelja liječenih od PTSP-a RH), na Skupštini je usvojen prijedlog da se Zajednica preimenuje u Savez udruga oboljelih od PTSP-a RH. Španić je na kraju rekao da se nada kako će Ministarstvo branitelja u buduću imati više sluha za aktivnosti Saveza te da će im odobriti dodatna sredstva pa je s tim u vezi pročitao pismo potpore do predsjednice Vlade i ministrice

branitelja Jadranke Kosor.

Prije Skupštine položeni su vijenci pred središnjim križem na groblju Sv. Ivana i pred spomenikom poginulim braniteljima u Domovinskom ratu. Potom su se svi zaputili prema novootvorenim prostorijama Udruge oboljelih od PTSP-a doline Neretve koje je blagoslovio fra Dušan Džimeg.

U Gradskom kulturnom središtu održana je tribina na temu PTSP-a na kojoj je o toj bolesti govorila dr. Branka Lapenda.

ŽUPANIJA POKLONILA ŠEST AGROMETEOROLOŠKIH STANICA

U prostorijama Upravnog odjela za poljoprivredu, ribarstvo i marikulturu u Opuzenu prije dva tjedna predstavljena je CDA agrometeorološka stanica, proizvod visoke tehnologije konstruiran za uporabu u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Svrha uređaja je da prikupljanjem i obradom meteoroloških podataka pruži pravovremenu informaciju o početku, trajanju i intenzitetu napada određene

biljne bolesti odnosno štetnika. Na taj način omogućeno je precizno određivanje roka tretiranja i olakšan je izbor preparata.

Pravilnom primjenom uređaja moguće je ostvariti značajne uštede sredstava za zaštitu bilja a time i ljudskog rada. Prikupljeni meteorološki podaci pomoći će i u određivanju mikroklimatskih prilika za određene lokacije što će olakšati izbor pravilne tehnologije, vrsta i sorata. Dubrovačko-neretvanska žu-

panija nabavila je šest takvih uređaja i poklonila ih Hrvatskom zavodu za poljoprivrednu savjetodavnu službu pa ih oni, uz dva već postojeća, sada imaju osam. Uredaj prezentiran u Opuzenu bit će postavljen na ušću Neretve.

Uredaji su nabavljeni u specijaliziranoj tvrtki Agra d.o.o. iz Čakovca, a Županija je za njih platila 200 tisuća kuna.

Svrha postavljanja ovih uređaja jest da se rukama savjetnika budu sredstvo koje će im omogućiti da, na osnovu praćenih podataka, daju pravu informaciju odnosno preporuku poljoprivrednicima. Važno je napomenuti da će podatci poljoprivrednicima uskoro biti dostupni preko interneta ili mobitela. Ovi uređaji namijenjeni su svim poljoprivrednicima u DNŽ iako će se najviše koristiti u vinogradarstvu – rekao nam je Antun Kotlar, rukovoditelj Odsjeka HZPSS-a Dubrovačko-neretvanske županije. Prezentacija u Opuzenu, na kojoj su sudjelovali pročelnik UO u Opuzenu Ivica Prović, vodi-

telj Odsjeka HZPSS DNŽ u Dubrovniku Antun Kotlar te župan Ivo Karamatić, iskorištena je i za službeno predstavljanje Upravnog odjela za poljoprivredu, ribarstvo i marikulturu čije se sjedište od 1. kolovoza preselilo u Opuzen.

Otvaranje UO u Opuzenu napravljeno je radi boljeg razvika djelatnosti Dubrovačko-neretvanske županije. Prostor su adekvatno uređeni, UO je serverom spojen sa Županimom pa veći dio posla djelatnici UO obavljaju u Opuzenu. Svima je dobro poznato da se 90 posto poljoprivrede u DNŽ odvija u dolini Neretve zbog čega je jedna ovakva odluka bila sasvim logična. Vjerujemo da će u konačnici decentralizacija županijskih službi rezultirati zadovoljstvom svih poljoprivrednika i obiteljskih gospodarstava te onih tvrtki koje se intenzivno bave poljoprivredom, a sve radi uspješnosti i konkurentnosti poljoprivrede u našoj županiji – rekao je tom prigodom župan Ivo Karamatić.

AKCIJA KOMUNALNOGA REDARSTVA

ŠPORTSKA BEZ 'ŠTEKATA'

One koji su u petak 7. studenoga na kavu došli u Športsku ulicu dočekao je neočekivan prizor. Pred kafićima više nije bilo stolova i stolica.

Kako su gradom već počele kolati verzije o razlozima tog nestanka, informaciju smo zatražili u Uredu za gospodarstvo Grada Metkovića i doznali da se jutros oko 6 sati započelo s uklanjanjem stolova i stolica s javnih površina ispred ugostiteljskih objekata u Športskoj ulici. U akciji su sudjelovali Komunalno redarstvo Grada Metkovića uz asistenciju zaštitarske tvrtke IMP Security – Medak i djelatnika Policijske postaje Metković. Razlog uklanjanja je nepriдрžavanje Odluke o komunalnom redu koja se odnosi na držanje stolova, stolica i drugih stvari na javnim površi-

nama. Ugovore o tome ugostitelji su potpisali s Gradom, no oni su istekli 31. listopada pa je dio ugostitelja već prije sam uklonio svoje stolove i stolice.

– Prema važećoj Odluci Gra-

da, u vremenu od 30. ožujka do 31. listopada ugostitelji mogu koristiti javne površine uz plaćanje. Izvan toga perioda dužni su ukloniti sve pokretne naprave s javne površine. Današnjom akcijom uklonjeni su stolovi i stolice svima koji to nisu napravili sami nakon isteka ugo-

vora, a ne onima koji ne plaćaju javnu površinu. Ipak, trenutno je potrebno razriješiti situaciju koja se javlja zbog izrazito toplih zima tijekom koje se terase ugostiteljskih objekata mogu koristiti i duže nego propisuje važeća Odluka. Već sada imamo nekoliko zahtjeva ugostitelja da se uz odgovarajuću naknadu i za taj period, odnosno od 31. listopada do 30. ožujka, odobri korištenje javnih površina. O tome će se raspravljati već iduću tjedan, a prijedlog je da se svima koji zatraže izade u susret uz znatno nižu naknadu za korištenje javne površine nego što je to u razdoblju koje je obuhvaćeno dosadašnjom Odlukom – rekao nam je Milorad Dodig, pročelnik Ureda za gospodarstvo Grada Metkovića.

Ugostitelji plaćaju 40 kuna po metru četvornome korištene javne površine i 70% njih uredno pođmiruje svoje obveze.

NOVA REGULACIJA PROMETA

Nedavno je obavljeno geodetsko snimanje na raskrižjima kraj Pošte i Doma zdravlja. Snimanje je naručio Grad Metković u sklopu projekta nove regulacije prometa i organiziranog parkiranja u gradu.

– Svjesni gustoće prometa i problema koji se javljaju na našim prometnicama, pokrenuli smo inicijativu da se ispita mogućnost boljeg prometnog uređenja tih dvaju raskrižja koja u vrijeme prometne špice ili za kišna vremena postanu usko grlo. Riječ je o raskrižju ulica Ante Starčevića, Matice hrvatske i Kralja Zvonimira (kraj Pošte) te raskrižju ulica Ante Starčevića i Don Radovana

Jerkovića (kraj Doma zdravlja). Ideja je potekla od Grada Metkovića, a priključila nam se i Županijska uprava za ceste jer je većina spomenutih ulica svrstana u županijske ceste. Geodetsko snimanje naručeno je od tvrtke Ivić I/I, a po završetku posla prema toj geodetskoj podlozi, odnosno dobivenoj situaciji na terenu procijenit će se je li na tim križanjima promet moguće regulirati pomoću semafora ili možda kružnoga toka. Stručni elaborat isto tako može pokazati da se ništa od navedenoga ne može napraviti – objasnio nam je Milorad Dodig, pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo Grada Metkovića.

USKORO ASFALT U OPUZENSKOJ

Opuzenska ulica za desetak dana trebala bi biti spremna za asfaltiranje ako to dopuste vremenske prilike. Mada je prošle godine kroz ulicu provedena kanalizacija s radovima nije nastavljeno jer se pokazalo

da stare visine šahtova i slivnika ne odgovaraju potrebama. Stoga se, nakon geodetskih izmjera, pristupilo prepravljivanju visina, skinut je stari asfaltni sloj i u tijeku su radovi na pripremi podloge za asfaltiranje.

‘SREBRENA GAZELA’
TVRTKI NARONA-IMPEX

U izboru časopisa *Business*, hr tvrtka *Narona-impeX* iz Metkovića osvojila je drugo mjesto odnosno *Srebrnu gazelu* na regionalnom izboru za najbrže rastuće malo poduzeće u Dalmaciji. Radi se o trećem po redu izboru za *Gazelu*, a ove godine u konkurenciji je bilo 315 dalmatinskih tvrtki i obrta. Kriterij prema kojem se nagrada dodjeljuje je rast prihoda u periodu 2005. – 2007.

također, jedan od razloga zbog kojih smo zaslužili ovogodišnju *Srebrnu gazelu*. Ta nagrada posvećena je našem pokojnom vlasniku Mili Jurkoviću bez čije vizije ne bi bilo ni *Narona-impeX* – rekao nam je rukovoditelj Blaž Rodin koji je u ime Tvrtke nagradu preuzeo na svečanosti održanoj 23. listopada u Splitu.

Gazele su složen medijsko-komunikacijski projekt koji u

– U djelatnost tvrtke *Narona-impeX*, poznatije kao *Pekarstvo Metkova*, spada proizvodnja kruha i ostalih pekarskih proizvoda, robe široke potrošnje te otkup ambalažnog otpada. Trenutno zapošljavamo 50 djelatnika, od čega je njih 20 zaposleno

Hrvatskoj nosi medijska kuća *Business.hr* sa svojim partnerima, a razvoj poslovnih subjekata u Hrvatskoj prati na dvije razine: regionalnoj i nacionalnoj. Svrha projekta je poticanje gospodarskog razvoja tržišta, posebice u području malog i

Prvo mjesto osvojila je *Sirovina odlagalište*, zadrarska tvrtka za reciklažu i primarnu preradu industrijskog otpada. Drugo je pripalo *Narona-impeX*u, a treće Spioni iz Župe Dubrovačke. Među deset najuspješnijih našao se i opuzenski *Mandarinko* koji je zauzeo 10. mjesto.

tijekom proteklih dvanaest mjeseci. Tajna našega uspjeha je u odluci da se krajnjem potrošaču približimo pristupačnim cijenama, što nije bilo moguće bez vlastite maloprodajne mreže. Među kratkoročnim planovima nam je proširenje asortimana u domeni pekarstva, ulaganje u tvornicu tjestenine te slastičarsku proizvodnju čime će se trend zapošljavanja nastaviti. To je,

srednjeg poduzetništva, s naglaskom na važnost rasta, razvoja i transparentnog poslovanja. Cilj je izdvajanje perspektivnih i brzorastućih malih i srednjih poduzeća koja transparentnim

poslovanjem predstavljaju moguće sigurne poslovne partnere te njihovo predstavljanje tržištu i potencijalnim poslovnim partnerima.

DRAGOMIJA

OSNOVANA UDRUGA ZA OČUVANJE BAŠTINE 'DRAGOMIJA'

U subotu, 15. studenoga u staroj obnovljenoj kući obitelji Augustina Nikole Marevića na Dragoviji održana je Osnivačka skupština Udruge za očuvanje tradicijske baštine Dragovija.

Skupštini je nazočilo dvadesetak osoba podrijetlom s Dragovije i okolnih zaselaka. Većinu posla oko pripreme dokumentacije napravili su Augustin Nikola Marević i Ivica Muslin Čiča pa je čin osnivanja

Udruge, usvajanje Statuta i izbor tijela Udruge, tekao glatko.

Najvažniji zadaci novoosnovane Udruge su zaštita, očuvanje i razvoj gospodarskih, ekoloških, kulturnih i drugih interesa Dragovije, Ograda, Podgređa i Crnoga Doca, kao i utjecaj na donošenje odluka kako bi se ti interesi ostvarili. Za predsjednika Udruge jednoglasno je

izabran Ivica Muslin Čiča, za dopredsjednika Viktor Plećaš, a za tajnika Ivan Volarević. Uz predsjednika i dopredsjednika u Upravnom odboru su Mate Taslak, Davor Taslak Duda, Branko Prusac, Ilija Marević, Branko Plećaš Brana, Mate Muslin i Željko Brečić. Nadzorni odbor čine Mate Volarević, Augustin Nikola Marević i Filip Plećaš.

SVJETSKI DAN ŠEĆERNE BOLESTI

Hrvatski savez dijabetičkih udruga je, u suradnji s TC Konzum, u 29 Super Konzuma diljem Hrvatske u četvrtak 13. studenoga, u vremenu od 17 sati do završetka radnog vremena provodio akciju besplatne kontrole šećera u krvi i krvnog tlaka. Akciji *S vama kroz zdrav život*, koja je organizirana povodom 14. studenoga - Svjetskog dana šećerne bolesti, priključila se u metkovskom Super Konzumu i Dijabetička udruga Grada Metkovića.

Kontrolu je obavilo preko dvjesto građana iz čitave doline Neretve, što govori o jako dobrom odazivu na akciju. Mje-

renja su volonterski provodile medicinske sestre Ivanka Nikolić i Nevenka Šekić iz Doma zdravlja Metković i Doma zdravlja Ploče.

Rečeno nam je da je oko 10 posto građana, koji su pristupili kontroli, imalo povišen šećer u krvi ili krvni tlak te im je savjetovano da se jave svom liječniku opće medicine. Osim kontrole provodila se i edukacija o prevenciji dijabetesa te pravilnoj i zdravoj prehrani. Iz Dijabetičke udruge Grada Metkovića zahvaljuju osobli *Super Konzuma* na ljubaznosti te darovima iznenađenja koje su im pripremili.

BOROVCI

OBNOVA ZGRADE STARE ŠKOLE

Udruga *Uzor* za zaštitu i očuvanje baštine i revitalizaciju sela Borovci dobila je od župe Sv. Nikole Biskupa na korištenje zgradu stare škole u Borovcima koju namjerava obnoviti. U ma-

njem dijelu zgrade Udruga bi imala svoje prostorije, a veći dio bi se uređio kao višenamjenski. Jedna od ideja je da se bivše učionice ponude metkovskim školama za održavanje nastave u prirodi i sl. Ugovor o korištenju potpisan je na rok od 99 godina.

ŠKOLE: PARTNERI BUDUĆNOSTI

Gimnazija Metković uključila se u inicijativu „Škole: partneri budućnosti“ koju je pokrenuo njemački ministar vanjskih poslova dr. Frank-Walter Steinmeier. Osim Gimnazije Metković, u inicijativu sudjeluju i škole iz Koprivnice, Osijeka, Pule, Virovitice i Zagreba. Tih šest škola dobit će suvremena multimedijalna sredstva i druge tehničke uređaje koji će učenicima biti na raspolaganju u tzv. njemačkim sastajalištima. Uz to, Goethe-Institut će na različite načine doprinijeti unapređenju nastave njemačkoga jezika u školama. Škole će uspostavljati partnerske odnose, provoditi će se programi stručnog usavršavanja, a određen broj učenika imat će priliku sudjelovati na jezičnim tečajevima u Njemačkoj.

Svrha inicijative je da se širom svijeta stvori mreža od preko tisuću škola koje bi bile središta kulturnog i pedagoškog dijaloga. Time bi se ujedno pobudilo zanimanje za modernu Njemačku i njezino društvo kao i zanimanje za učenje njemačkoga jezika. Za sve to u 2008. odobrena su financijska sredstva u visini od 45 milijuna eura.

Čin službenog potpisivanja partnerstva trebao bi se obaviti početkom prosinca u Gimnaziji Metković. Nositelji inicijative su profesorice Dragica Nikolić, Svetlana Bebić, Monika Ujdur i Ivona Sešelj iz aktiva njemačkoga jezika te ravnatelj Jozo Jurković.

REKONSTRUKCIJA 'VAGE'

'MGA' ODABRAN KAO IZVOĐAČ

Zajednička ponuda tvrtki ZMGA, Ing-Grad i Dom-Izgradnja, kojoj je nositelj metkovski MGA, odabrana je za izvođenje radova na rekonstrukciji, odnosno prenamjeni upravno-stambene zgrade Poduha u zgradu Prirodoslovnog muzeja i Gradske knjižnice. Konačna odluka donesena je nakon što su pregledane sve ponude pristigle na Javni poziv te nakon što je prošao žalbeni rok

od osam dana od trenutka kada je svih šest ponudača obaviješteno o odluci.

Isteklo je i tzv. vrijeme mirovanja u trajanju od 12 dana te su, sukladno Zakonu o javnoj nabavi, ostvareni svi zakonski uvjeti za sklapanje Ugovora s odabranim ponudračem o izvođenju radova na zgradi Vage. Kako doznajemo, potpisivanje ugovora, kojima će se ugovoriti i stručni nadzor na predmetnoj građevini, bit će u subotu 22. studenoga.

Ponuda građevinske skupine s MGA na čelu iznosila je 13.355.524,53 kuna bez PDV-a, a potpisivanje ugovora i početak radova bit će u subotu.

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA
UDRUGE LAĐARA NERETVE

Uponedjeljak, 17. studenoga u Pločama je održana Izvještajna skupština Udruge lađara Neretve. Na Skupštini je bilo riječi o ovogodišnjim aktivnostima Udruge, a prihvaćen je i financijski izvještaj. Nakon što je 8. siječnja ove godine izabrano novo rukovodstvo Udruge je krenula s radovima na promociji Maratona lađa te drugim aktivnostima sukladno svom Statutu.

Tako su predstavnici Udruge sudjelovali na mnogim manifestacijama po Hrvatskoj, na Svjetskoj smotri mora i mornara u francuskom Brestu te na različitim sajmovima među kojima su *CRO Tour* i *Eko etno* u Zagrebu te Gudovcu kraj Bjelovara.

Najvažnija aktivnost bila je organizacija i provedba Maratona lađa na Neretvi 2008. pa je na sastanku raspravljano o različitim propustima koji su se dogodili tijekom same manifestacije, mada je zaključeno da je ovogodišnji Maraton

po mnogočemu bio najbolji do sada. Rečeno je da je dug Udruge iz proteklih godina, od gotovo 160 tisuća kuna, saniran te da nakon dugo vremena Udruge konačno ima pozitivno poslovanje. Ukupni prihodi koji je Udruge ostvarila u 2008. iznose 1.023.550 kuna, a ukupni rashodi 999.846 kuna pa je ostvaren višak prihoda od 23.704 kune. Imovina Udruge procjenjuje se na 1.200.000 kuna, od čega najveći dio otpada na 33 lađe. Tijekom Skupštine na glasovanju je bio i prijedlog Upravnog odbora da se dužnosti razriješiti direktor Maratona lađa Neno Kovačević kojem je Upravni odbor izglasao nepovjerenje, što je na kraju i prihvaćeno.

U radu Skupštine, osim članova Upravnog i Nadzornog odbora te predstavnika lađarskih ekipa, sudjelovala je predsjednica Organizacijskog odbora Maratona županica Mira Bučonić kao i predstavnici gradova Metkovića, Opuzena i Ploča.

NOVI PROJEKT

OTVORIMO BAKINU ŠKRINJU

Udruzi „Otač Ante Gabričić“ ovih dana počeo će se provoditi projekt „Otvorimo bakinu škrinju“ koji je prihvatilo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Svrha projekta je potaknuti osobe da svoje životno iskustvo prenose na mlađe naraštaje, a kod mladih pobuditi svijest da starija osoba može biti zanimljiv sugovornik i ravnopravan sudionik u nekom događanju te neiscrpan izvor novih zanimljivih ideja. Među aktivnostima koje će se provoditi spadaju tribine o starim običajima, igrama i zagonetkama kojih se osobe treće životne dobi sjećaju iz svoga djetinjstva. U planu je i prikupljanje rekvizita za kolenjanje koje bi se organiziralo po kućama korisnika te u Dnevnom boravku Udruge. Provest će se i edukacija volontera te niz predavanja o potrebama starijih, kao i radionica za izradu narodnih nošnja. Za vrijeme trajanja projekta, tj. do kraja prosinca starije osobe bit će volonteri koji pomažu djeci educirajući ih i prenoseći im dio svojih sjećanja i mudrosti.

Treba istaknuti kako su za program „Otvorimo bakinu škrinju“ došle pohvale i iz samog Ministarstva koje ga je prepoznalo kao inovativan i kreativan te kao odličan obrazac prema kojem bi se trebali raditi slični projekti.

LAĐE SPOJILE BJELOVARSKE
I METKOVSKJE VATROGASCE

Pozivu za sudjelovanje na Izvještajnoj skupštini Udruge lađara Neretve, održanoj u ponedjeljak u Pločama, odazvali su se i predstavnici lađarske ekipe bjelovarskih vatrogasaca koji već dvije godine imaju zapažen nastup na Maratonu lađa na Neretvi. Na Skupštinu su ovom prigodom doputovali tajnik Vatrogasne zajednice grada Bjelovara Davor Despot i profesionalni vatrogasac JVP Bjelovar Branimir Bakić. Tijekom dvodnevno boravka u dolini Neretve dvojica Bjelovarčana posjetili su kolege u JVP Metković gdje ih je u ime Postrojbe dočekao zapovjednik Jure Pilj. Gosti iz Bjelovara obišli su prostorije metkovske postrojbe zanimajući se za opremu, uvjete i ljudski potencijal. Posebno su ih zanimali problemi koji muče Metkovce zbog velikog područja koje pokrivaju te blizine granice sa susjednom BiH što je nešto s čime se u Bjelovaru ne susreću. Prema svemu sudeti ostvareni kontakt bio je samo prvi korak k puno većoj suradnji koja je najavljena s obje strane.

BEZ DAHA

ALI NE I BEZ NADE

U sklopu obilježavanja Svjetskog dana kronične opstruktivne plućne bolesti, koji se obilježava 19. studenoga, dr. Darka Volarević, pulmolog u metkovskom Domu zdravlja i član Izvršnog nacionalnog odbora za KOPD Hrvatske, poduzela je niz akcija kako bi javnost što bolje upoznala s tom bolešću. Akcije pod sloganom „Bez daha, ali ne i bez nade“ započele su u utorak na sjed-

nici Gradskog vijeća kad su svi vijećnici i gradonačelnici dobili bedževe, a kraj Zgrade političkih stranaka omotana je traka s natpisom „Zona bez duhanskoga dima“.

– Danas smo imali akcije omanjane trake uz metkovske škole jer se prva cigareta, u pravilu, zapali s 12 godina. Akciju je poduprlj i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa kao i Ministarstvo

Lardo .do
BAZENI i bazenska oprema

METKOVIĆ - DUBROVNIK
informacije: 091 2002 776

www.lardo.hr

zdravstva i socijalne skrbi. Širu javnost s tim problemom upoznali smo putem radioemisije o KOPB, njenim razmjerima i liječenju. Aktualizirana proble-

matika vezana je i uz lijekove koji pacijentima nisu pristupačni jer nisu na besplatnoj listi – rekla nam je dr. Darka Volarević.

Od KOPB-a godišnje u Europi umire oko 300 tisuća ljudi, što je više nego od karcinoma dojke i leukemije zajedno. Problem je što se bolesnici ne

javljaju na vrijeme pa se bolest kasno dijagnosticira, a najveći uzrok bolesti je pušenje. Rizične skupine, kašljači, oni kojima nedostaje zraka i pušači preko

40 godina, barem jednom godišnje trebali bi napraviti spirometriju pluća.

Ispred metkovskoga Doma zdravlja za građane je, u okviru te akcije, organizirano ispitivanje plućne funkcije pomoću suvremenih uređaja pa su im liječnici na osnovu rezultata mogli odmah dati stručan savjet.

SPOMEN NA STRIJELJANE DOMOLJUBE

Dana 19. listopada na Gradskom groblju Sv. Ivana služena je misa zadušnica za Metkovece koji su strijeljani u vremenu od 17. do 20. studenoga 1944. Uz građane Metkovića i rodbinu stradalih na misi, koju je služio fra Dušan Džimbec, bili su gradonačelnik Stipo Gabrić Jambo sa suradnicima te predstavnici građanskog udruženja Metkovića i okoline.

Vojni je sud VIII. korpusne vojne oblasti NOVJ, ubrzo nakon dolaska partizana u Metković (26. listopada 1944.), na smrt strijeljanjem osudio oko 30 Hrvata iz Metkovića i okolnih mjesta. Sudeње je bilo održano po kratkom postupku, bez prava na žalbu, a egzekucija se obavljala na Groblju sv. Ivana u Metkoviću i u području zgrade Vage.

Dok o žrtvama iz podruma Vage nema pisanih tragova, poznata je većina onih koji su strijeljani na groblju. U noći 16. na 17. studenoga strijeljani su Jozo Bukovac Mijin iz Vida, Rade Gnječ Ivanov iz Kravca, Ivan Krstičević Jozin iz Kravca, Jure Krstičević Markov iz Kravca, Jure Popić Petrov iz Opuzena, Milan – Mato Veraja Matin iz Metkovića, Marijan Zovko Jurin iz Metkovića i Vinko Zovko Petrov iz Metkovića. Svjedoci navode da je

te noći iz zatvora izvedena dvadeset jedna osoba, no to su podaci s javnog oglasa tiskanog nekoliko dana kasnije. Na popisu strijeljanih nalazio se i Mile Ostojić iz Pline Zapadne, ali je on uspio pobjeći. Kasnije je uhićen i strijeljan kod Bjelovara.

O strijeljanju druge skupine na groblju postoji više podataka. Sačuvana je presuda Vojnog suda VIII. korpusne vojne oblasti NOVJ od 19. studenoga 1944. kojom je osuđeno devet Hrvata, od toga osam strijeljanjem. Prema monstruozno složenim optužnicama na tom montiranom procesu, a i prema kasnijem kazivanju jednoga od sudaca portnika, izgleda da je ta presuda pisana puno poslije strijeljanja kako bi se na optužene bacila što veća ljava (proglasavani su špijunima i sl.), ali i zadovoljila forma. U noći 20. na 21. (prema nekima 19. na 20.) studenoga 1944. strijeljani su Petar Batinović Ivanov iz Momića s prebivalištem u Metkoviću, Toma Čelić Šimunov iz Podravnice, Srećko Drolupić Antin iz Opuzena, Marko Jelčić Ilijin iz Desana, Petar Sršen Ivanov iz Opuzena, Marko Vlahović Lukin iz Komina, Nikola Vlatković Jurin iz Komina i Jozo Nikolić – Bufalo Jurin iz Kravca. Koliko se površno radilo, pokazuje i to da u presudi nekima nije naveden ni datum rođenja. Valjda se nakon dugo vremena tužitelji nisu mogli sjetiti. Deveti je ove skupine, Mijo Popović Mijin iz Podgradine, osuđen je na godinu prisilnoga rada uz gubitak građanskih prava.

Na pedesetu obljetnicu stradanja tih nevinih ljudi Gradsko je poglavarstvo Metkovića na Gradskom groblju postavilo spomen ploču, a u svibnju 2005. podignut im je spomenik, rad akada. kipara Nikole Vučkovića.

Korišteni materijali iz knjige „Borbe i stradanja Hrvata kotara Metković“ dr. Ivana Jurića i kazivanje g. Ivice Batinovića čiji je otac stradao s drugom skupinom.

VEČER KLAVIRA

Koncertom pijanista Tomaža Petrača, koji je 30. listopada održan u atriju OŠ Stjepana Radića, započela je sedma sezona koncerata Hrvatske glazbene

mjenično u Metkoviću i Pločama, ove godine metkovaška publika moći će uživati u svih osam koncerata.

Tomaž Petrač mladi je slovenski pijanist koji je akademsko zvanje stekao u Ljubljani na Akademiji za glazbu, u klasi prof. Dubravke Tomšić – Srebotnjak. Nakon diplome završava i postdiplomski studij u Baselu u majstorskoj radionici Rudolfa Buchbindera. Trenutno djeluje kao samostalni umjetnik, a

scene mladih. Ciklus se sastoji od osam koncerata i prvi se put održava u organizaciji Osnovne glazbene škole Metković. Za razliku od prošle godine kada su se koncerti održavali naiz-

od 1997. također i kao docent za klavir na ljubljanskoj Akademiji za glazbu. Na programu su bila djela J. Haydna, L. van Beethovena, M. Mihevca i F. Chopina.

KONCERT
ZAGREBAČKOG GITARSKOG TRIA

U Gradskom kulturnom središtu 19. studenoga nastupio je Zagrebački gitarski trio u sastavu Darko Petrinjak, István Römer i Goran Listeš. Na programu su bila djela J. S. Bacha, M. A. Zanija de Ferrantija, Roberta Cointela i Raúl Maldona-

da, Gorana Listeša i Antonína Dvořáka. Nažalost, koncert je pratila malobrojna publika i prava je šteta što izvrnu svirku nije čulo više ljudi jer su takvi glazbeni događaji u Metkoviću, ipak, rijetkost.

Zagrebački gitarski trio osnovan je 1984. Od tada je nastupao u skoro svim hrvatskim gradovima te u velikom broju europskih zemalja. Repertoar im obuhvaća raspon od renesansne do suvremene glazbe, a sastoji se od izvornih skladbi za tri gitare iz 19. stoljeća, transkripcija koje piše Darko Petrinjak te novih, Triju posvećenih djela. Za Trio su skladbe pisali mnogi hrvatski skladatelji, ali i oni iz svijeta.

Zagrebački gitarski trio dobitnik je Vjesnikove nagrade Josip Slavenski za 1996. te nagrade Hrvatskog društva glazbenih umjetnika Milka Trnina i nagrade Vladimir Nazor za 2004.

IZLOŽBA VELIMIRA KLJUČE

U Galeriji metkovskog GKS-a od 5. do 15. studenoga izlagao je opuzenski slikar Velimir Ključec.

Umjetnik se predstavio s tri-desetak ulja na platnu iz svog novog ciklusa u kojem su slike povezane apstraktnim vezivom pa prosječnog gledatelja pozivaju da zastane pred svakom i traži skrivene simbole u harmoniji boja i oblika.

Izložbu je u ime GKS-a Metković otvorila Ivana Baće, a o slikarstvu Velimira Ključeca dje-lu govorio je Igor Brešan koji je tom prigodom i otpjevao jednu svoju šansonu.

montaling d.o.o.

Proizvodnja betona i veleprodaja građevinskog materijala

- BETONSKI ČELIK
- PROIZVODNJA BETONA
- OPEKARSKI PROIZVODI
- DRVNA GRAĐA

dostava na Vašu adresu!

Mostarska 9, Metković | Tel: 020 690 772 | Fax: 020 690 773 | E-mail: kontakt@montaling.hr | Web: www.montaling.hr

nexe
GRUPA

Uvijek u društvu najboljih!

MOŽEMO LI RADITI

KAKO TO RADE TALIJANI

O proglašenju hrvatskoga dijela doline Neretve parkom prirode priča se već dugo. Iz Ministarstva kulture nekoliko puta su dolazile informacije kako je to projekt u koji se sigurno ulazi, ali nema pravih informacija o tome što se trenutno događa. Očito se radi o vrućem krumpiru koji je pred prošlogodišnje parlamentarne izbore stavljen na led. Očekivanja da će se nešto dogoditi tijekom 2008. ponovno su pala u vodu jer nam u svibnju slijede lokalni izbori. Ipak, prije nekoliko dana učinjen je simboličan ali znakovit pomak. Hrvatska delegacija, koju su sačinjavali predstavnici Ministarstva te neretvanskih gradova i općina, posjetila je Regionalni park prirode Delta (rijeka) Po u Italiji. Grad Metković predstavljao je zamjenik gradonačelnika prof. Mato Mustapić s kojim smo porazgovarali o toj temi.

Kako je došlo do Vašeg odlaska u Italiju?

– Mi smo u Gradu dobili dopis od Ministarstva kulture RH u kojem je navedeno da se organizira posjet hrvatske delegacije talijanskom Regionalnom parku Delta Po i to u obliku studijskog putovanja. Razlog odlaska u taj Park prirode je činjenica da je u tijeku provedba postupka proglašenja Parka prirode Delta Neretve i da to područje po svojim prirodnim i kulturološkim karakteristikama te po prostornom obuhvatu spada u tzv. vrlo složena područja u smislu organizacije i upravljanja prostorom. Nama jedan od najbližih i najslavnijih parkova prirode, koji je organiziran u vrlo urbaniziranom i industrijski vrlo zasićenom prostoru, upravo je Regionalni park Delta Po. Osim što su delte obije rijeke Ramsarska mjesta, između njih ima i neobično puno drugih sličnosti. Obje delte su značajna mjestila cjelokupnog ribljeg fonda Jadranskog mora i obje delte su močvarna područja s boćatim vodama. Prema tome, odlučeno je da naša delegacija, sastavljena od predstavnika šest neretvanskih gradova i općina iz doline Neretve, posjeti baš taj Park. Općina Pojezerje nije imala svoga predstavnika jer budući Park prirode Delta Neretve ne zahvaća područje te općine.

Tko je sačinjavao delegaciju?

– U ime Ministarstva kulture organizator i vođa delegacije

Uspjeh u provedbi projekta Regionalnog parka Delta Po je u činjenici da stanovništvo tog područja ima neobično razvijenu komunalnu svijest i svijest o zajedništvu i pripadnosti tom području. Park prirode je više ekonomski nego ekološki projekt osmišljen zato da spasi jedino područje od ekonomskog propadanja na način da se sačuva održiv razvoj i biološka raznolikost. I utoliko je on jedna genijalna ideja.

bio je državni tajnik Zoran Šikić, ranije ravnatelj Nacionalnog parka Paklenica, čovjek s ogromnim iskustvom kada je u pitanju zaštita prirode i upravljanje zaštićenim područjima. S njim je bila i njegova tajnica magistrica Maja Popović koja je u tehničkom smislu bila koordinatorka između domaćina koji rade u Parku prirode i ostatka delegacije. Tamo je s tajnicom moja i ravnatelj Državnoga zavoda za zaštitu prirode Davorin Marković i predstavnik Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Od predstavnika jedinica lokalne uprave i samouprave grad Metković sam predstavljao ja kao zamjenik gradonačelnika, Općinu Kula Norinska predstavljao je njihov načelnik Nikola Krstićević, općinu Slivno načelnik Mate Dragobratović te općinu Zabažlje načelnik Milenko Glavinčić. Pozivu se nisu odazvali predstavnici Grada Opuzena, a predstavnici Grada Ploče su najavili svoj dolazak zasebno, međutim na kraju se iz nekog razloga njihov dolazak zakomplicirao pa smo u zadnji čas saznali da oni neće doći.

Opuzen nije bio zainteresiran?

– Da, oni su odbili sudjelovanje u tom projektu čime su poslali poruku što misle o parku prirode. To ništa ne mijenja jer je donedavno Metković jedini službeno bio za park, no sada se situacija promijenila pa su i ostale općine na tom putu (mislim na Kulu Norinsku, Zabažlje i Slivno), što znači da je situacija posve sazrela da se proglasi park prirode. Prema svim meni dostupnim informacijama čini se da je i grad Ploče također za provedbu projekta, a nedolazak njihova predstavnika u Italiju isključivo je tehničke ili neke slične naravi, a ne znak neslaganja s projektom. U Italiju se nije išlo da bi se tamo dogodio odluka o tome hoće li se proglasiti park prirode ili neće, u Italiju se išlo da bi se vidjelo kako funkcionira jedan takav park prirode.

Kakve se paralele mogu povući između delta rijeka Po i Neretve?

Svakako valja naglasiti jednu razliku koja je na prvi pogled možda nevažna ali je u konačnici i te kako bitna, a to je da je područje rijeke Po ogroman prostor koji se prostire kroz dvije talijanske regije. Obuhvaća regiju Emilia-Romagna i regiju Veneto, s tim da je unutar rijeke Emilia-Romagna Regionalni park prirode u nadležnosti dviju provincija - Ferrare i Ravenne. Talijanski upravni sustav u velikoj se mjeri razlikuje od našeg hrvatskoga pa se to ne može poistovjetiti s našim pojmovima županija, općina ili gradova, ali ako pokušamo usporediti, recimo da bi pojam provincije bio sličan našem pojmu županije. Bitna je razlika između onoga što će se dogoditi kod nas u Hrvatskoj (kada je u pitanju proglašenje parka prirode) i onoga kako to funkcionira u Italiji u tome što će Park prirode Delta Neretve proglasiti i o njemu skrbiti država, bit će državna institucija. Talijanski Park, što mu i ime govori, je regionalan pa prema tome regija Emilia-Romagna formalno, a provincije Ferrara i Ravenna stvarno skrbje financijski i u svakom drugom pogledu o djelovanju Parka prirode kao institucije. To naravno ne znači da je čitava stvar bila prepuštena samo tim provincijama i regijama. Naprotiv, za Park prirode Delta Po inicijativa je došla s državne razine. U pripremnosti

fazi, koja je trajala od 1988. do 1996., nije sve išlo baš lako. Bio je to proces u kojem su se vodili brojni razgovori s mnogima koji su tamo ostvarivali svoju egzistenciju, imali prava na korištenje prostora. To su bili radnici, ribari, industrijalci itd. Na kraju je sve skupa zaživjelo i funkcionira jako dobro.

Ima li još uvijek otpora lokalnoga stanovništva?

– Ima. Devet manjih lokalnih upravnih jedinica nisu ni sada za taj Park prirode, Regija Veneto također nije za Park prirode. Oni imaju svoje razloge. Primjerice, regija Veneto je protiv iz tri za njih vrlo važna razloga. Prvi je, kako navode predstavnici Parka prirode, lov koji je vrlo razvijen pa se bune lovci. Drugi je činjenica da u svom dijelu delte imaju otprilike 1300 uzgajivača školjaka koji se plaše da bi im netko mogao ograničiti djelatnost. Treći razlog je prema mišljenju predstavnika parka najvažniji, a vezan je uz činjenicu da u tom području postoji jedna velika termoelektrana koja radi na teška ulja. Da bi i dalje mogla raditi, morala bi promijeniti način rada, odnosno prebaciti se na ugljen, što je puno kompleksnije, kompliciranije i skuplje pa za sada to nije prošlo. Može se reći da se u smislu prostornoga obuhvata taj talijanski Park prirode stvar određenog kompromisa između dviju regija, više provincija i mnoštva općina. Samo Park obuhvaća 54 tisuće hektara, a to je neusporedivo više nego što je prostor delte Neretve i u onom dijelu koji pripada Hrvatskoj i u onom u Bosni i Hercegovini koji je već proglašen parkom prirode. Od te površine četiri tisuće hektara obradivog zemljišta su isključene iz samoga Parka jer su to tražile one općine koje su pristale na park, s tim da se to kasnije pokazalo kao bespredmetno.

Što se sve može raditi u tom Parku prirode?

– Unutar tih 54 tisuće hektara

provode se sljedeće aktivnosti: agrikultura na 22 tisuće hektara, akvakultura na 19 tisuća hektara, lov u kojem će kasnije reći više i turizam. Sjedište Parka prirode nalazi se u gradiću Comacchio koji ima deset tisuća stanovnika i, pazite sad, 650 do 700 tisuća turista godišnje. Gradić ispresijecan kanalima, doduše plitkim oko 70 cm i koji

Druga razina je provođenje zaštite, a treća je tzv. provedba manje zaštite. To znači da se u nekim dijelovima Parka ne može i ne smije obavljati apsolutno nikakva djelatnost osim one koja je sama po sebi prirodno dopuštena. To su vrlo male, vrlo uske zone šume u kojima žive jeleni, ima čak i medvjeda, dakle životinja koje su nedo-

Na 10.000 stanovnika u Comacchiou je svaki dan u prosjeku oko 2000 turista. Na fotografiji je *torormostovlje* na glavnom kanalu.

su regulirani i vrlo lijepo uređeni, zapravo je jedno veliko turističko naselje jer gotovo da i nema drugih kapaciteta osim krasnih malih obiteljskih hotela, taverni, kafića, trgovina s proizvodima proizvedenim u Parku prirode, dakle, on je potpuno u funkciji turizma. Bitno je napomenuti da je Comacchio prije bio vrlo zapušten, a da je oživio nakon što je postao sjedište Parka prirode. Važno je istaknuti i to da je odluka o proglašenju toga područja parkom prirode bila uvjetovana više potrebom da se turistički oživi taj prostor negoli potrebom da se tamo nešto konkretno štiti. Dobrom organizacijom i provedbom čitavog projekta cilj je postignut.

Sva područja nisu jednako štiteća?

– U području Parka Delta Po postoje dva temeljna tipa zaštite od kojih se prvi tip provodi u tri razine. Prva razina je zona jake ili stroge zaštite, što bi bilo ekvivalent našim rezervatima.

dirljive. U zoni koja je zaštićena ili drugoj zoni primijenjena je uobičajena relativno strogo kontrolirana zaštita protiv bilo kakvih devastacija prirode. U zoni slabije ili male zaštite primjenjuje se zaštita na način da se putem rendžera, osoblja koje je zaposleno u parku a ima ih nekoliko stotina, kontrolira pali li se vatra, baca li se otpad itd.

U parku prirode postoje li područja koja se ne štite?

– U drugi tip zaštite spada tzv. buffer zona, područje poljoprivredne djelatnosti na rubu Parka. Ta zona bila je bila kameni spoticanj i kod Talijana, ali oni su to riješili. U toj zoni nema apsolutno nikakvih ograničavanja iza kojih bi stajala neka sankcija. Tu je dopuštena poljoprivredna proizvodnja, dopuštena je uporaba pesticida i nema ama baš nikakvih ograničenja, osim onih koje je inače propisalo Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja i sl., kao što je i kod nas u Hrvatskoj. Znači, nema posebnih

zakona i posebnih ograničenja, a Park ima svoja pravila koja nisu obvezujuća. Onaj koji živi, radi i djeluje u buffer zoni nije obavezan poštovati pravila parka, ali ako ih poštuje, dobiva etiketu da je njegov proizvod ekološki, odnosno da je iz Parka i ono što je najbitnije, dobiva poticaj, i to vrlo ozbiljan poticaj koji je osiguran iz sredstava Europske unije a dijelom i iz samoga Parka. Ako netko, primjerice, proizvođač mrkvu po pravilima Parka, možda će dobiti 30 posto manje uroda, ali će takav urod prodati za 30 posto veću cijenu. Dakle, lakše mu je. Kako su se s vremenom ljudi uvjerali da se to isplati, gotovo da i nema onih koji ne rade po pravilima Parka, pa gotovo svako gazdinstvo predstavlja i određenu turističku destinaciju. Večer pred odlazak iz Italije mi smo bili na jednom takvom gazdinstvu koje je dva kilometra od Ravene.

Ovo je bilo više nego iscrpno. Želite li još što dodati?

– Gotovo sve što sam vidio u Italiji može se primijeniti i kod nas. Neće se dogoditi ništa bitno kad su u pitanju ograničenja. Valjda je svakome normalno jasno da na jezeru Kutni, području Podgrede i sličnim malim ostacima nekadašnjih močvara treba provesti strožu zaštitu. Ostala područja kretat će se od blažeg oblika zaštite pa do onih na kojima zaštite nema. Park prirode unosi određeni red u prostor, ali i donosi značajnog gospodarsku dobit svima koji žive na tom prostoru. Najbolji dokaz je zaštitna cijena mandarina koja nije mogla biti viša jer je izvoznici ne bi mogli prodati vani. Kad bi svaka mandarina imala na sebi naljepnicu da je proizvedena u parku prirode, onda bi umjesto 2,60 cijena mogla biti 3,40 kuna. Na 50 tisuća tona godišnje ta bi razlika u cijeni donijela Neretve donijela dodatnih 40 milijuna kuna. Dakle, toliko samo na mandarini.

Sjedište Uprave *Parco Delta del Po* je u Comacchionu. Ravnateljica je arhitektica Lucilla Previali, a njezin najuži tim se sastoji od dvadesetak ljudi, mahom stručnjaka za pojedina područja kao što je ihtiologija, ornitologija i sl. Svi oni su doktori znanosti i zaposlenici Parka. Osobito važna osoba u čitavoj toj komunikaciji je gospodica Raffaella Tommasi, osoba koja je zadužena za odnose s javnošću, za promociju parka prirode i ono što je najvažnije – za turiste. Mi smo s ravnateljicom i njezinim timom imali vrlo dugotrajan radni sastanak 5. studenog u sjedištu Uprave i tu nam je jako pomogao generalni konzul RH u Milanu Andro Knezo, bivši košarkaš. On nam je

bio od ogromne pomoći, na kojoj mu još jednom zahvaljujem, pogotovo u komunikaciji s domaćinima od kojih smo doznali ovo o čemu ja sada govorim. Tijekom sastanka mi smo im postavili mnoga pitanja i na sva smo dobili odgovore. Najvažnije pitanje koje nas je sve mučilo je pitanje o tipovima zaštite i načinima provedbe zaštite unutar regionalnog parka prirode *Delta Po*. I na njega smo dobili vrlo jasan i precizan odgovor.

Načelnici neretvanskih općina s domaćicom Raffaellom Tommasi i predstavnicima Ministarstva.

Da su na rijeci Po bili praktičniji od nas dokaz su ovi spremnici za čuvanje jegulje koji su ujedno i plovila. Da bismo imali predodžbu o njihovoj veličini treba znati da im je kapacitet dvije tone jegulje.

Drvene burače danas su zamijenili, također veliki, plastični.

Mlađ jegulje ubacuje se u ovakve kaveze kojima slobodno struji voda lagune bogata sitnom ribom i planktonom. Jegulja raste u prirodnim uvjetima pa se tako i hrani, što se odražava na vrhunsku kvalitetu marinirane pečene jegulje koja se dijelom izvozi, a većinom prodaje na području Parka.

„Trupa“ s rijeke Po neodoljivo podsjeća na našu, samo je dvostruko duža.

MANUFATURA PEČENJA I MARINIRANJA JEGULJE

Jedan dio prostora uređen je za turiste i staklenim zidom odvojen od onoga u kojem se obavlja manufakturna proizvodnja pa turist i to mogu vidjeti.

Piše: MATO MUSTAPIĆ

Moramo znati da je melioriranje prostora delte rijeke Po započelo već u 17. stoljeću, a i da je vrlo rano industrijaliziran. Oдавna je tamo započela proizvodnja konzervirane i pređane ribe, marinirane jegulje, različitih malih ribljih vrsta, naročito gavuna. Na tom prostoru u izobilju ima školjaka, račića, planktona i sitne ribe. Još od najstarijih vremena tamo se vrlo intenzivno lovi jegulja na način koji je u principu vrlo sličan našemu, samo su sustavi zapreka – trata puno veći, puno kompleksniji i organiziraniji. Za prerađu jegulje i dugih riba ustanovljena je manufakturna proizvodnja koja još uvijek funkcionira. Comacchio je baš

poznat po toj manufakturi za prerađu jegulje. Njihov brend, odnosno glavni proizvod je marinirana jegulja – Anguilla marinata čije pakiranje na sebi nosi zaštitni znak da je proizvod iz Parka prirode što automatski povećava cijenu svakog takvog proizvoda za 30 posto.

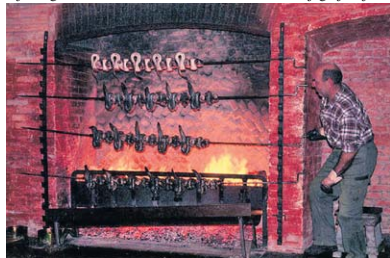
Ta industrija, odnosno manufakturna proizvodnja marini-

rane jegulje bila je potpuno zamrla i nestala, a Park prirode ju je oživio. I danas se ona radi po istim principima, na isti način. To je polukonzerviran proizvod koji ima kraći rok trajanja od standardnih konzerva, ali se radi na klasičan način u istom prostoru u kojem su radili i prije sto pedeset i više godina. Ono što je najbitnije, turisti mogu doći i vidjeti kako se

to radi, promatrati sam proces proizvodnje. Jegulja se najprije peče i to na drva, na najprirodniji mogući način, čak se i ra-

gulja ne može razmnožavati u umjetnim uvjetima, ona se kotu u Sargaškom moru, ali Talijani su pronašli način kako mladu jegulju ili ličinku (Leptocephalus) uhvatiti i ubaciti u prostore gojišta koje je bogato planktonom, račićima i sitnom ribom pa se jegulja ničim dodatno ne dohranjuje. Hrani se isključivo prirodno, kao što se i inače hrani. Jedino što je neprimodno u čitavom tom procesu je da se kontrolira ubačena količina jegulje, njezin

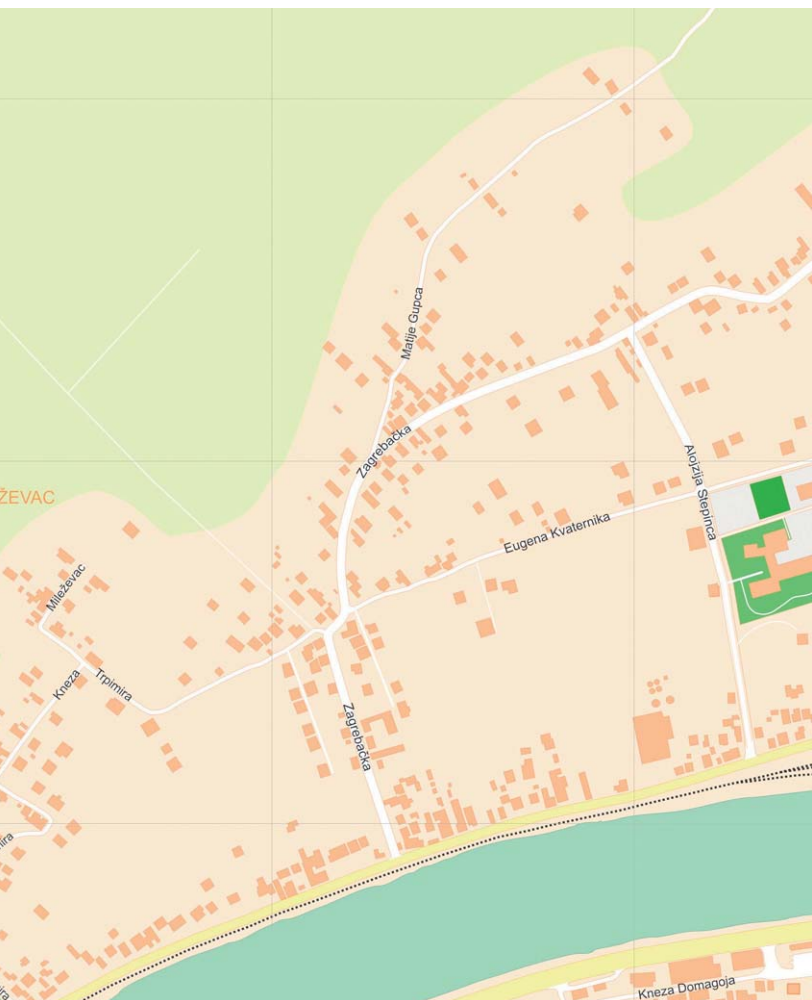
Tradicionalne peći za pečenje jegulje ložene su drvima. Talijani su svjesni da bi bilo kakvom modernizacijom procesa pečenja i mariniranja jegulje naštetili brendu pa su ljudska ruka, oko i iskustvo najvažniji u pripravi te delicije za čiji plasman nemaju problema jer se gotovo sve prodava na području Parka.

žnjevi okreću ručno. Potom se pečena jegulja marinira, a glavni sastojak te marinade je vinjski ocet. Dakle, nema nikakvog umjetnog konzervansa pa je rok trajanja ograničen na nekoliko mjeseci. Prije su se ogromne količine izvozile, a danas se najveći dio, iako još ima izvoza, prodava na prostoru Parka prirode. To su pakiranja od pola kilograma, kilogram, dva ili pet i idu kao luda.

Bit te proizvodnje je činjenica da se jegulja uzgaja u prostoru Parka prirode, upravo u području lagune Valli di Comacchio. Poznato je da se je-

rast i vadenje. Kada se pogleda, sve jegulje u tvornici su slične veličine. Nama Neretvanima još je nešto bilo zanimljivo. Ta djelatnost je očigledno stara, a ono što upućuje na činjenicu da se radi o ogromnim količinama ulovljene jegulje jesu neobični drveni burići koji imaju oblik barke, a u svakom od njih čuvalo se do dvije tone jegulje. Sada postoje neki drugi načini, kanali su zatvoreni aluminijским mrežama, odnosno rešetkama kroz koje jegulja ne može pobjeći, a kroz koje ulazi plankton i ostala hrana. Ni burići nisu drveni nego su plastični.

OD 35 UČENIKA DO 22 STRUKE

60 GODINA STRUKOVNOGA ŠKOLSTVA U METKOVIĆU

Prošli tjedan u Metkoviću svečano obilježena šezdeseta obljetnica strukovnoga školstva u gradu koje je 1948. započelo osnivanjem Škole učenika u privredi, nastavljeno stručnim usmjerenjima Centra usmjerenoga obrazovanja „Petar Levantin“ i Obrtničke škole Metković i na kraju rezultiralo Srednjom školom Metković u kojoj se danas školuje gotovo 900 učenika u 22 različita usmjerenja.

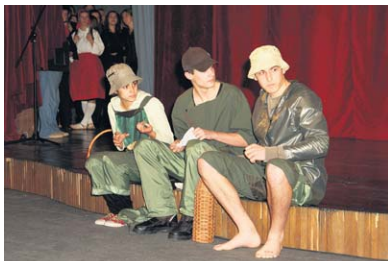
Proslava je započela u Školi otvaranjem izložbe fotografija različitih sadržaja koje prikazuju djelovanje škole tijekom desetljeća, a nastavljena je svečanim programom u Gradskom kulturnom središtu.

Na početku programa nazočene su pozdravili ravnatelj Mario Obradović, dožupan Mišo Galjuf i zamjenik gradonačelnika Mato Mustapić. Kratak pregled šest

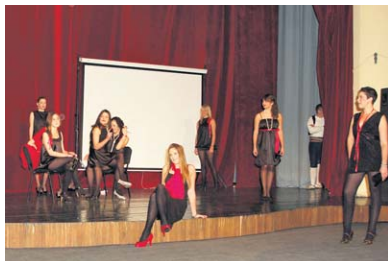
desetljeća stručnoga školstva u Metkoviću iznio je dugogodišnji profesor povijesti u svim spomenutim školama Ivan Jurić.

U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupili su Crkveni zbor iz Opuzena, plesači folklorne sekcije KUD-a Metković te učenici Srednje škole. Najviše pozornosti privukle su dvije modne revije za koje su odjeću kreirali i izradili sami učenici.

U Gradskom kulturnom središtu priredena je izložba umjetničkih radova što su ih izradili učenici i profesori Škole, a u Srednjoškolskoj sportskoj dvorani odigran je malonogometni turnir na kojem su nastupili učenici četiriju neretvanskih srednjih škola: Srednje škole i Gimnazije Metković, Srednje poljoprivredne i tehničke škole Opuzen i Srednje škole Fra Andrije Kačića Miošića iz Ploča.

Modna revija odjeće za sportski ribolov što su je dizajnirale i izradile učenice Škole.

I ljubitelji visoke mode došli su „na svoje“. Evo što bi se moglo nositi na maturalnim zabavama ove školske godine.

Velik broj učenika Srednje škole članovi su folklorne sekcije KUD-a Metković.

Škola za učenike u privredi (ŠUP) otvorena je u Metkoviću školske godine 1948./49. Ispočetak su se u njoj učenici školovali za zanatska zanimanja, no nakon nekoliko godina postaje središnja škola za obrazovanje učenika u trgovini za područje Metkovića, Ploča, Vrgorca, Makarske, Imotskoga i mjesta susjedne Hercegovine. Radom je započela s 35 učenika, a posljednje godine samostalno djelovanja tamo ih se školovalo 475. Teško je nabrojiti sva zanimanja tijekom svih godina njena djelovanja jer su se potrebe mijenjale, ali moglo bi se govoriti o broji od tridesetak različitih zanimanja.

Metkovićki ŠUP bio je cijenjen, a tu ocjenu godinama poslije davali su mu sami građani Metkovića jer je u gradu bilo dosta kvalitetnih zanatlija koje još i danas mnogi traže iako su oдавно u mirovini. O njenoj uspješnosti govori i alternativni naziv *Pekina akademija* koji je dobila po prvom ravnatelju Kažimiru Peki.

Stručno školstvo u Metkoviću postojalo je i ranije. Na fotografiji s početka tridesetih XX. st. su polaznice tečaja šivanja snimljene u dvorištu samostana časnih sestara. Vjerujemo da će mnogi na njoj pronaći svoje bake i prabake.

Učenici Škole učenika u privredi snimljeni sredinom pedesetih XX. st. u gradskom parku s ravnateljem Kažimirom Pekom i nastavnicima.

Jedna od posljednjih fotografija iz stare zgrade ŠUP-a u Ulici Stjepana Radića snimljena sredinom sedamdesetih. Na njoj je prof. Ivan Jurić s učenicima i pokojim učenicom. Pretpostavljamo da bi se moglo raditi o trgovcima.

ŠKOLA DANAS

O Srednjoj školi Metković danas razgovarali smo s njenim ravnateljem prof. Marijom Razdovićem.

– Naša škola danas obrazuje 22 profila zanimanja, a polazi je gotovo devetsto učenika. Tijekom posljednjih godina nastojali smo promijeniti upisne kvote i približiti se tržištu uvođenjem novih zanimanja kako bi učenici po završetku što lakše pronašli posao, kad su u pitanju trogodišnja usmjerenja, a oni iz četverogodišnjih nastavi-

li školovanje na visokim školama. Tako smo u tom periodu uveli dosta novih usmjerenja. Počeli smo prije šest godina uvođenjem trogodišnjih usmjerenja vodoinstalater i instalater grijanja i klimatizacije. Interes za njih je bio velik jer je istovremeno opao interes učenika za strukama tokar, bravar i sl. Od četverogodišnjih usmjerenja ponovno smo nakon duga vremena primili građevinske tehničare, što je jako dobro došlo metkovskoj građevinskoj branši koja je vrlo jaka. Čak su neke firme ponudile stipendije učenicima koji preko ljeta kod njih obavljaju i praksu. Tu su i tri nova usmjerenja: računalni tehničar u strojarstvu, upravni referent i geodet.

Za geodeziju, kao novi obrazovni profil, izniman je interes pokazan u cijeloj dolini Neretve ali i šire. Bodovni prag je bio dosta visok i prema novom obrazovnom standardu primili smo točno 25 učenika. Za računalne tehničare u strojarstvu već smo nabavili dva robota pa učenici mogu svladavati najnovije tehnologije. Pun pogodak je bio i s upravnim referentima. Odziv je bio tako velik da smo na koncu upisali dva odjeljenja. Za to usmjerenje smo se odlučili jer smo, prateći nastavak školovanja, uvidjeli da iz dva odjeljenja ekonomske struke 20 do 25 učenika nastavlja studirati pravo.

Kako u Metkoviću ima dosta firmi koje se bave proizvodnjom aluminijske i plastične bravarije, dogodine ćemo od Ministarstva zatražiti verifikaciju za tu struku. Ono što bi moglo obradovati naše buduće učenice, jest to da ćemo tražiti odobrenje i za frizersku struku.

Nažalost, za tekstilno usmjerenje, za koje smo nekada upisivali po dva odjeljenja, više nema interesa. Ove godine nismo upisali ni jednog učenika pa sad cijeli kabinet sa strojevima stoji neiskorišten, a stručni kadar postaje tehnološki višak. To je tako u manjim sredinama jer se nakon nekog vremena tržište zasiti određenoga profila ili se stvore nove potrebe pa treba otvarati nove obrazovne profile što nije jednostavno. Kad škola od Ministarstva traži odobrenje za novu struku, ne samo da mora imati tehničke uvjete, nego i potpisane predugovore s budućim nastavnikom kadroga kojega je često vrlo teško pronaći. Mi na svu sreću u tome prilično dobro uspijevamo i tu nam jako puno pomaže naša županija.

BORBA PROTIV OVISNOSTI

ZAJEDNICA 'PAPA IVAN XXIII.'

Zajednicu 'Papa Ivan XXIII.' utemeljio je u Italiji 1968. pok. don Oreste Benzi kako bi pomagala osobama s poteškoćama u razvoju i invaliditetom. Već nakon nekoliko godina ukazala se potreba pomoći ovisnicima, najprije o alkoholu, a potom i o drogama. Otada se Zajednica proširila po cijeloj svijetu, a u Hrvatskoj imaju četiri kuće u mjestima Borovci, Veliki Prolog, Orah i Zasiok kraj Sinja. Mi smo posjetili prihvatilište Sv. Nikole u Borovcima i razgovarali s voditeljem Krunoslavom Vidovićem, tridesettrogodišnjakom koji je u Zajednici već deset godina, a prihvatilište u Borovcima vodi od 2002.

Kako biste najkraće opisali svoju udrugu?

Mi djelujemo kao kršćanska udruga koju, kao laičku udrugu, priznaje i Vatikan. Osnovno načelo života i rada u Zajednici je slijediti Isusa, siromašnog slugu. Usko surađujemo s Crkvom i sa župnicima na terenu. Dio te suradnje je i ova stara župna kuća u Borovcima koju smo na korištenje dobili od župe Sv. Nikole Biskupa i koju sada adaptiramo i dograđujemo.

Kako je Zajednica došla u Hrvatsku?

Već 1992. naše mirovne snage djelovale su na području Knina pokušavajući pomoći ljudima toga kraja da se sukobi riješe što mirnijim putem. U Orah u 1996. otvorena prva kuća za ovisnike u koju sam ja ušao dvije godine kasnije. Do tada je dosta naših ovisnika išlo u Italiju. U Orah je došla nekolicina njih i počela ispočetka. Kuća je bila u jako lošem stanju, no upornim radom stvoreni su solidni uvjeti pa je kroz nju do sada prošlo puno momaka i djevojaka. Mi smo mješovita zajednica u kojoj zajedno žive i momci i djevojke. Naravno, živi se potpuno u kršćanskom duhu. Trenutno u Zajednici imamo šezdesetak prihvaćenih

ovisnika. Većinom su iz Hrvatske, ali ima ih iz Bosne i Hercegovine, Rusije, Srbije, Italije... Tu je i nas petnaestak članova koji radimo s njima. U cijeloj svijetu ima preko 3000 članova koji rade s ovisnicima ili su u mirovnim misijama. Nisu to svi bivši ovisnici kao ja, ima i puno volontera. U Italiji imamo preko tristo obiteljskih kuća i obitelji koje pomažu ne samo ovisnicima nego i svima kojima je pomoć potrebna.

Iako su najpoznatiji po radu s ovisnicima, članovi Zajednice *Papa Ivan XXIII.* idu i u mirovne misije po cijeloj svijetu, mahom po siromašnim zemljama opterećenim lokalnim sukobima.

Koliko traje program i kakva je uspješnost?

Naš program traje oko tri godine, mada je to individualno jer se sa svakim ovisnikom radi posebno. Postotak uspješnosti je oko 85 do 90 posto. To znači da se mali broj onih koji su završili program vrati na put droge. Dakle, ne govorim o svima koji su pokušali ući u Zajednicu, nego o onima koji su završili program. To mjerimo tako da pet godina pratimo naše bivše ovisnike i tek nakon toga vremena ocjenjujemo uspješnost. Većina ljudi i nakon odlaska iz Zajednice ostaje s nama u kontaktu.

Kada neki ovisnik odluči ući u Zajednicu mora proći pripreme. O čemu se radi?

Mi imamo dva savjetovališta. Jedno je u Splitu, a drugo u Metkoviću. Ja radim u metkovske koje je smješteno u Zgradi političkih stranaka u Zvonimirovoj ulici. Tamo sam svake srijede. Obično se ljudi

jave na kontakt telefon i dogovore prvi sastanak s nama. Broj za Metković je 091 94 31 765. Kada se sastanemo s roditeljima i ovisnicima, pokušavamo se upoznati s problemom jer se, mada je droga zajednički problem, uvijek radi i o specifičnim problemima. Ako prvi sastanak uspije, dogovaramo još nekoliko takvih sastanaka ili kolokvija, kako ih mi zovemo. Tijekom toga vremena ovisnik se ne smije drogirati i tu je najvažnija rodbina koja mora s njim biti 24 sata jer se, u pravilu, ovisnik sam ne može sudržati. Bude tu i pokušaja prevare, kada ovisnik tvrdi da je čist. No naše iskustvo je ogromno jer smo i sami bili ovisnici, a nakon toga radili s puno njih pa nas je teško prevartiti. Dakle, nakon otprilike mjesec dana ovisnik ulazi u Zajednicu. Program se sastoji od tri faze. Prva faza traje nekoliko mjeseci i za nju služi upravo ova kuća, prihvatilište u

znaju vrlo malo. Ni ja kad sam ulazio nisam imao jasnu sliku o svemu. Nažalost, trenutno ne primamo nove ovisnike dok ovaj prostor ne uredimo tako da životni uvjeti budu bolji.

Tijekom druge faze rad s ovisnicima je isto individualan, a sastoji se od razgovora, rada i molitve. Molitve nema previše, kako se obično misli, ali je redovita. Kroz Evanđelje kršćanskim životom pokušavamo promijeniti sebe.

Vratimo se malo na ulazak. Dogodi se da netko uđe u Zajednicu pa odustane. Kako se tada trebaju ponašati roditelji?

Obitelj mora biti svjesna da postoje pravila. Bez obzira što je njihov član (trenutno) odušao, oni moraju ostati čvrsti i surađivati s nama. Jedino tako postoji nada da ga ponovno vrate u Zajednicu. Ne smiju ga primiti jer mu ne mogu pomoći. Da su to mogli, ne bi dolazili

Borovcima. Tu se ovisnici privikavaju na život u Zajednici, upoznaju s pravilima i općenito sa svime što će im biti važno tijekom boravka kod nas. Mnogi od njih prilikom dolaska o tome

nama. Nažalost, mnogi roditelji to ne shvaćaju, nego rade na svoju ruku. Isti problem javlja se i tijekom priprema jer se roditelji ne pridržavaju stalnoga nadzora, daju im novac, puštaju

ih van. Tako svome djetetu ne pomažu, koliko god to bilo teško gledati. Ja znam da je roditeljima teško, ali ako se odlučiti spasiti svoje dijete, moraju i oni izdržati do kraja.

Zajednica Papa Ivan XXIII. po nekim pravilima spada među liberalnije. Djevojke i mladići ne žive odvojeno. Pušači imaju pravo na deset cigareta dnevno koje mogu popušiti tempom što ga sami odrede. Mnogi od njih tako i prestanu pušiti.

Kad sve krene u dobrom smjeru, vi i dalje radite s roditeljima?

Svaki mjesec imamo sastanke s roditeljima i posjete roditelja. Roditelji dođu na jedan dan k nama pa obavljamo zajedničke razgovore, razgovore samo s roditeljima i razgovore samo s njihovom djecom. Najteže nam je promijeniti razmišljanje roditelja jer oni teško priznaju da su negdje pogriješili. Ja ne krivim roditelje što tako misle jer i njim treba vremena da sami sebe preispitaju. Ukazujemo im da mora postojati nešto u čemu su pogriješili, no ne zato što su to htjeli. Većina priča je slična. Dao sam mu sve, sve ima, mučim se, radim, nikad me nema doma, samo da bi on imao ono što ja nisam mogao imati. Ima i drukčijih priča, kad ovisnici dolaze iz razorenih obitelji ili uopće nemaju obitelji, ali većina je priča o tome kako su djeci htjeli stvoriti sve što oni nisu imali. Ne razumijam da je važniji kontakt s djecom nego sve igranje koje su im kupovali.

U novije vrijeme jako su raširene sintetičke droge. Kakva je razlika u pristupu tim ovisnicima u odnosu na one heroinske?

To nam je velik problem. Sve više je takvih koji nam dolaze s dvojnim dijagnozama. Uz ovisnost imaju psihozu, šizofreniju... Naravno su opasne sintetičke droge tipa ekstazija, ali i kokain. Sintetičke droge

su čista kemija koja u mozgu ostavlja crne rupe. Doslovno nepovratno uništava stanice mozga i s takvim ovisnicima je jako teško raditi. Do sada je naša zajednica bila jedina koja prima takve ljude, a s njima se ne može raditi bez potpore stručnjaka kao što su psiholozi, psihijatri i liječnici jer oni stalno moraju dobivati terapiju. Mozak im je oštećen i da bi mogli bar djelomično funkcionirati, neki cijeli život moraju uzimati lijekove. To je strašno jer mnogi nisu toga svjesni, ni roditelji ni djeca. Te droge su jeftine, lako se mogu sakriti pa ih je i roditeljima teško otkriti. Ne biste vjerovali koliko toga ima navečer na mjestima gdje mladi izlaze. Daljnja opasnost krije se u raznim dodacima koje dileri miješaju s drogom kako bi povećali količinu. Dodaju se deterdženti koji povezuju sastojke sintetičkih droga proizvedenih u kućnoj radinosti. To je jedan užas. Tako i mi moramo pratiti novosti, educirati se kako bismo znali educirati druge.

Ovdje treba razbiti još jednu predrasudu. Mnogi misle da je marihuana laka droga i gotovo da je stekla „pravo građanstva“, no ona je daleko opasnija za mozak od heroina koji uništava tijelo. Druga opasnost marihuane je u tome što mnogi ne ostanu samo na njoj. Ja sam dvije godine pušio travu pa nakon toga prešao na heroin. Na svu sreću to s heroinom trajalo je samo tri godine.

Kakva su Vaša iskustva iz metkovskoga savjetovališta?

S obzirom na veličinu grada i proširenost droge malo ovisnika i roditelja traži našu pomoć. Izgleda da se ljudi srame, stvari guraju pod tepih. Problem time neće nestati, nego postati još veći. Ne razumijem kako se netko može sramiti pomoći svome djetetu. Svake srijede sam tamo u savjetovalištu i često mi se dogodi da nitko ne dođe. Ljudi uglavnom dolaze kad voda dođe do grla. Tada je puno teže,

i nama i njima. Kada bi reagirali na vrijeme, čim su posumnjali u nešto, mnogi mladi ljudi mogli bi se spasiti, a obitelji ostati pošteđene velikih trauma.

Dođu li kad ovisnici sami?

Dogodi se i to, mada se većinom radi o slučajevima kad su prisutni od policije, suda i sl.

Pomaže li Zajednica bivšim ovisnicima i nakon što završe program odvikavanja?

Pomaže, najviše u resocijalizaciji, jer kad si unutra, pošteđen si mnogih problema svakodnevnice. Nema računa za struju, ne misliš hoće li biti ovoga ili onoga... Samo pogledaš što je danas na programu i to radiš. Nama sve račune plaća Zajednica. Nažalost, od države ne dobivamo pomoć, ali ima puno ljudi koji nam privatno pomažu. Neretvanski kraj u tome me je oduševio, ja sam se zaljubio u Neretvu i već se osjećam Borovčaninom.

Dakle, radeći s bivšim ovisnicima nastojimo da nauče najrazličitije poslove, što im po izlasku dobro dođe. Ima tu poljoprivrede, zanatskih vještina, kuhanja... Tijekom treće faze koja se zove Povratka, pokušavamo ih pripremiti za ponovni „sudar“ s realnim životom u kojem oni ne bi smjeli pokleknuti,

Molitva i rad. Bivši ovisnici ovladaju mnogim vještinama.

bez obzira koliko im bilo teško vani. Neki od njih ostanu u Zajednici i nakon programa. Oni su nam vrlo korisni jer puno toga znaju, a ostaju stoga što smatraju da im treba još malo vremena kako bi se u stvarni svijet vratili što čvršće.

Krunoslav, hvala na razgovoru. Hoćete li još što dodati?

Hvala i Metkovskom vjesniku, nadam se da će ovo bar neke pomoći, tj. uputiti ga da dođe u naše savjetovaliste u Metkoviću. Ako članak pomogne makar jednoj obitelji, pomogao je puno. Naravno, pomoć je potrebna i nama, naročito u materijalu da dovršimo ovu kuću i počnemo ponovno primati prihvaćeni.

Kontakt broj metkovskoga savjetovališta: 091 94 31 765.

Dogradnja uz staru župnu kuću. Nedostaje svega osim volje za radom. Kruno kaže da su im do sada najviše pomogli gradovi Split i Metković, županija Dubrovačko-neretvanska te mnogi dobri ljudi. Na potezu je država.

TAJNA DOBROGA RIŽOTA

Rižot (tal. risotto) se može spremati na „mali milijun“ načina. U Metkoviću i okolici pod tim pojmom podrazumijeva se mesni rižot čija je priprava poprilično zahtjevna pa ga se sve rjeđe susreće na jelovniku. Nekada je bio kraljevsko jelo na svadbama (dok su se svadbe radile na tradicionalan način) i bio je mjerilo gastronomskog uspjeha svadbene večere ili ručka. Tradicionalna janjetina s raznja (za koju je svjedodbeno Igor Mandić ustvrdio da ne spada u gastronomiju jer je prejednostavna za pripravu) u našim krajevima manje-više uvijek je bila dobra. Ali rižot...

Zivimo u vremenu kada su nam moguće nekad nezamislive stvari. U jednome danu digitalcem možemo načiniti toliko fotografija koliko su naši roditelji ili bake i djedovi skupili za cijeloga života. Pomoću nekoliko klikova možemo ih spržiti na CD, poslati elektronskom poštom, postaviti na Internet... Samo dobro jelo ne možemo napraviti na brzinu. Da bi uspjelo, s njim treba pričati.

Najbolji rižoti nekad su se jeli na svadbama jer ih se ne isplati kuhati za malo ljudi. Osnovna mjera je kilogram riže, što je dovoljno za petnaest-šesnaest porcija. Tradicionalan metkovićki rižot pravi se od tri toča i kokošje juhe. Može i dva, ali onaj posljednji daje *ono nešto* – kaže nam gospođa Lucija Petrov koja je kuhala na bezbrojnim svadbama.

– Za kuhanje sam se počela zanimati kad mi je bilo dvanaest godina. Odlazi- la sam s svojoj rodbini Gabri- cijama, koji su tada još živjeli u zajednici, pa kad bi i ujne treba- le u polje, ja sam često ostajala u kući i pripremala jednostavna jela, kao što je *manistra usuvo*, razvlačila tijesto za *štrudel*... Kasnije sam naučila još puno toga o spremanju jela i pravljenju kolača. Mogu kazati da sam

većinu toga što znam naučila između dvanaeste i petnaeste godine. Kasnije sam se udala i rodila šestoro djece. Radio je samo moj pokojni muž Božo pa

Ja bih i danas mogla kuhati. To me oduvijek veseli- lo, ali s obzirom na moje 83 godine problem mi je stajanje na nogama. Sretna sam što sam svoje znanje prenijela na kćeri i nevjeste pa neka one prenose dalje na svoju djecu. Nažalost, danas i majke moraju raditi pa nitko nema vremena, sve je nešto na brzinu. Gledam reklame na televiziji. Kažu, sve gotovo za pet minuta, pa toliko vam treba da dobro operete i pripremite zelenu salatu.

mi je sve ono što sam naučila o kućanstvu dobro došlo jer se tako moglo znatno jeftinije pro- či. Najmlađa djeca još su mi bila mala kada me pok. Karla Veraja zamolila da joj poma- žem u kuhanju na svadbama. A i gospođa Karla je isto tako po- čela kad ju je za pomoć pozvala Maša Veraja – Mašuka, majka gde Ilijane Lukić, koja je bila

poznata po svome kuharskom umijeću. Ja sam sve znala kuhati, ali sam od gđe Karle učila mjeru, tj. kako kuhati za puno ljudi. Tada su pirovi bili puno drukčiji nego danas. Nije bilo restorana koji bi bili specijali- zirani za svadbe, nego bi ljudi to radili po kućama i u dvorištima kad je bilo lijepo vrijeme.

Jelovnik je tada bio standar- dan. Predjelo (domaći pršut i sir), juha, kiseli kupus i lešo meso od juhe, kiflice od krumpira i brašna, rižot, janjetina i kolači. Svadbe od stotinu gosti- ju smatrale su se većima. Gosti bi zapjevali, znao se tu naći har- monikaš ili netko tko bi znao svirati na gitari i sve je bilo pri- snije. Tako je to bilo sve do prije dvadeset- tak godina. Današnje svadbe su mladima možda zabavnije, ali sigurna sam da se ne- kad bolje jelo.

Rižot je bio naj- kompliciraniji. Ne zato što je trebalo pre- više znanja, nego zato što je trebalo iskustvo. Minut-dva bilo je do- voljno da jelo uspije ili ne uspije. Osnova rižota su tri toča i juha od stare koke. Što starija to bolja. Sva tri toča rade se na isti način, samo je vrijeme priprave ra- zličito. Osnovni toč je od kokošjih želudaca. Danas njega u rižotu nema i to je ono što nedostaje današnjim rižotima. Priprema je jednostavna. Na kilo- gram riže dolazi pola kilograma želudaca. Na ulju se zaprže dvije manje ili jedna srednja glavica nasjeckane ka- pule. Kapula ne smije požutjeti nego se mora *zacakliti*. Tada se dodaju želuci i dinjastu se dok voda iz njih ne ispari. Već pri- je skuhala se juha od domaće koke (tri do četiri litra na mjeru od kilo riže). Ta juhu dodaje se u toč uz *petrusimul*, malo sa-

ranseka (bijeloga luka) i malo *konserve* (koncentrat rajčice) i na vrh noža muskatnog orači- ča. Na tu količinu idu i tri klin- čića. Ne više, jer nije dobro da nametnu okus rižotu. Normalno se stavlja još papar i sol. Kako su želuci malo tvrdi, taj toč se duže kuha, ali sve na laganoj vatri. Isto tako se rade i ostali točevi. Drugi toč je od teteline ili mlade junetine. Uzima se kvalitetno meso od buta. *Pupa*. Treći toč je od mlade kokoševi- ne. On dolazi na kraju.

Nije mi bilo teško, čak me ve- selilo kuhati na svadbama jer sam bila okružena s puno žena koje su mi pomagale. One su najčešće bile rodbina, prijate- lji ili susjedi mladenaca. Po- sao nije bio lak, ali u takvim društvima uvijek je bilo ve- selo pa se umor ne bi ni pri- mijetio. One bi mi pomagale u pripravljanju rižota i kad bi sve što treba bilo spremno, ja bih ga sastavila. Tih petnaest- tak minuta bilo je presudno za uspjeh.

Sve točeve za svadbe bismo pripremili dan prije jer je za rižot sve trebalo biti spremno. Svi točevi moraju biti vrući kad počne *sastavljanje*. U veliku teču najprije treba staviti toč od kokošjih želudaca i usuti rižu. Od toga trenutka rižot treba stal- no miješati drvenom *kašikom*, pratiti kako riža *pije* tekućinu i po procjeni zaljevati juhom od stare koke. Kad je rižot napola gotov (šest-sedam minuta, što zavisi od jačine vatre, a bolje je kad ga je vatra lagana) dodaje se toč od teteline ili junetine i mi- šeća. To je najzahtjevnije. Ako rižot postane pregrust dodaje se juha. Kad su rizi skoro gotove (al dente), rižot se stavlja na pli- tice, zaljeva se malo s juhom od mlade koke i oko njega se stavlja kuhano kokošje meso. Kad ga se iznese na stolove, on je *taman*. Tu je najvažnije pro- cijeniti vrijeme kako rižot treba biti poslužen. Ako se promaši, rizi previše nabubre i rižot nije pravi.

SLASTICE IZ BAKINE KUCHARICE

Upravni odjel za društvene djelatnosti DNŽ već četiri godine financira projekte mladih ekologa iz OS Stjepana Radića u Metkoviću. Ekolozima su se priključili cvjećari i kemičari, a sredstva u iznosu od 6.400,00 kuna izdvojena su za projekt naziva „Domaće je domaće – školska kuharica“. Svrha projekta je timski rad kojim se potiče zapažanje i razumijevanje pojedinosti važnih za bolje upoznavanje svoga zavičaja, razvijanje svijesti o potrebi pripravljanja hrane iz prirode gdje je naglasak na tradicionalnim prirodnim priručnicima i njihovom očuvanju od zaborava.

Voditeljice projekta su nastavnice Nataša Jakšić i Vesna Pavlović, kordinatorica je knjižničarka Ivana Čarapina, a sudjeluju i nastavnici Miće Radeb, Ljilja Lauš, Marica Vuška i Meri Pehar.

– Donjonevtrvanski kraj je oaza prirodnih raznolikosti, a kroz ovakve projekte učenici se upoznaju s osobitostima samoniklog i uzgajano voća. Da bi se vratilo duh tradicije, prikupili smo stare recepte prema kojima od voća spravljamo pekmeze,

sokove i ostale slatke delicije, što su radile i naše bake pripremajući se za zimu. Tako će na kraju nastati naša *Školska kuharica* u kojoj će se naći samo isprobani recepti – rekla nam je Nataša Jakšić, voditeljica projekta.

Projekt još uvijek traje, a učenike i njihove nastavnike pronašli smo u školskoj kuhinji gdje su u tom trenutku pripremali kotonjadu.

– Do sada smo radili suhe smokve koje smo nakon branja sumporali i *morbali* te sušili na *sturi*. Radili smo i sok od kupina, džem od šljiva i *čukter* (domaća slastica od bijelog grož-

KAKO SMO NAPRAVILI KOTONJADU

Očišćene dunje, koje je kolega Miće donio iz Vida, stavili smo u veću posudu za kuhanje čije smo dno prekrili vodom te počeli kuhati. Kada su dunje omekšale, dodali smo šećer u omjeru jedan kilogram šećera na kilogram voća. Nastavili smo dalje kuhati uz miješanje dok fino ujednačena smjesa nije počela teško padati s kuhače. Na kraju smo umiješali isjeckane orahе i smjesu razlili u tepsiju da se ohladi. Kuhanje kotonjade traje oko dva i pol sata – rekla nam je nastavnica Ljilja Lauš koja je nadzirala kuhanje.

CENTAR ZA POUČAVANJE "ZNANJE"
ŠKOLE "THEATRON" IZ SPLITA

ORGANIZIRA
KVALITETNE

THEATRON

PRIPREME ZA UPIS
NA PRIRODOZNASTVENE FAKULTETE
I EKONOMSKI FAKULTET

Predavači:

Hrvatski jezik (58 sati)
Lidija Puljan, prof.
Matematika (58 sati)
Ljiljana Jeličić, prof.
Fizika (87 sati)
Ratomir Vujović, prof.
Kemija (58 sati)
Dana Svagaša, prof.
Biologija (58 sati)
Daniela Pavlović, prof.

Pripreme će se održavati u skladu s preporukama navedenih fakulteta. Rad će biti organiziran u skupinama 10 – 15 učenika. Pripreme će se održavati u razdoblju od 3. siječnja do 1. lipnja 2009. (u vrijeme školskih praznika svakodnevno osim državnih blagdana), a tijekom nastave (godine subotom) u prostoru Srednje škole Metković. Učenik može odabrati jedan ili više ponuđenih predmeta za spomenute pripreme ili za lakše polaganje mature te pripremu polaganja državne mature. Budući da će se raditi samo u dvjema skupinama, broj mjesta je ograničen.

Više informacija na telefon 099 79 48 555

NERETVANIN I NERETLJANIN

– OD FRA LUKE VLADIMIROVIĆA DO DANAS

nastavak iz broja 5 od 31. listopada 2008.

PİŠE: DOMAGOJ VIDOVIĆ
INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

U knjižnomu potkorpusu na *Hrvatskoj jezičnoj riznici* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje nalazimo po 7 pojavnica etnika *Neretvanin* i *Neretljanin*. Kteti se *neretvanski* pojavljuje 7 puta, a *neretljanski* nijednom. U potkorpusu tiskovina nalazimo 8 pojavnica etnika *Neretvanin*, 3 etnika *Neretljanin* te 167 pojavnica ktetika *neretvanski* i samo 3 pojavnice ktetika *neretljanski*. Kteti *neretvanski* bitno

je češći zbog toga što je član imenske formule jedne hrvatske i jedne bosanskohercegovačke županije (*Dubrovačko-neretvanska županija* i *Hercegovačko-neretvanska županija*) te je kao takav čest u administrativnome funkcionalnom stilu.

Zaključimo. Na primjeru odnosa *Neretvanin* i *Neretljanin*, *neretvanski* i *neretljanski* ogleda se sva složenost problema etnika i ktetika u standardnome hrvatskom jeziku. Uzmemo li u obzir kriterije kojima se vode hrvatski normativni priručnici (povijesne potvrde, stanje na terenu i ukupanje u „strukturu književnoga jezika“¹²), odgovor je na pitanje koji bi lik (*Neretvanin* ili *Neretljanin*, *neretvanski* ili *neretljanski*) trebao biti standardnojezičan jasan i nedvosmislen – *Neretvanin* i *neretvanski*. Likovi *Neretvanin* i *neretvanski* potvrđeni su u kontinuitetu od polovice 18. st. u književnim djelima prije svega (ali ne samo!) autora koji su sami podrijetlom iz Neretve ili su na neki način za nju vezani. Danas su na terenu jedini potvrđeni i uklopivi su u sustav standardnoga jezika. Za razliku od njih likovi *neretvanski* te *Neretljanin*, *neretljanski* ne bi trebali biti standardnojezični. Lik *neretvanski* ne bi trebao biti standardnojezičan zato što više nije živ na terenu (iako je najranije potvrđen) a da se vjerojatno nije ni često rabio, barem u posljednjih dvjestotinjak godina, potvrđuje i činjenica da nije potvrđen ni lik **Neretvane* od kojega bi bio tvoren. Likovi *Neretljanin* i *neretljanski* potvrđeni su tek u drugoj polovici 19. st., a zahvaljujući Daničeviću i Maretiću ugledu te tromosti naših leksikografa i sklonosti nekritičkomu prenošenju natuknica iz starijih rječnika opstali su i do danas. Ono što još više žalosti jest činjenica da se i dio *Neretvana* poveo za tom lošom praksom pa se primjerice piše o „Neretvanskom maratonskom lađa koji su pratili brojni Neretljani i njihovi gosti“ (*Slobodna Dalmacija*, 12. kolovoza 2007.). Fra Luka Vladimirović prije više od 200 godina nije dvojio oko

imena stanovnika vlastita zavičaja, a mi se dvoumimo jer nam ime nadjenuto sa strane ljepše zvuči. I nije to pitanje samo jedne riječi, nego i cjelokupna odnosa prema našem narodnom (ili novohrvatski nacionalnom), hrvatskom jeziku. Ako sami ne znamo kako sebe zovemo, onda će nas netko drugi prozvati onako kako to njemu odgovara.

ZASTUPLJENOST NAVEDENIH ETNIKA I KTETIKA U POJEDINIM IZVORIMA PRIKAZANA JE U TABLICI:

	Anić	ARj	BFM	HER	HJS	JS	Šonje	korpus	teren
Neretvanin	+	+	+	+	+	+	+	+(15)	+
neretvanski	+	+	+	+	+	+	+	+(174)	+
Neretljanin	+	+	–	+(+ pov.) ¹³	+	+(+/- pov.) ¹⁴	–	+(10)	–
neretljanski	+	+	–	+(+ pov.)	+	+(+/- pov.)	–	+(3)	–
Nerenčanin	–	+	–	–	–	–	–	–	–
Neretvanac	–	–	–	–	–	–	–	–	+
neretvski	–	+	–	–	–	–	–	–	–

IZVORI I KRATICE

Anićev rječnik = ANIĆ, V. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Novi liber. Zagreb 1998.

ARj 8 = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 8 (obradio: T. Maretić). JAZU. Zagreb. 1917.-1922.

BFM = Babić, S.; Finka, B.; Mogoš, M. *Hrvatski pravopis*. Školska knjiga. Zagreb 1996.

HER = *Hrvatski enciklopedijski rječnik* (urednici: R. Matasović i L.J. Jojić). Novi liber. Zagreb 2002.

HJS = *Hrvatski jezični savjetnik* (urednici: Lana Hudeček, Milica Mihaljević i Luka Vukojević). Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb 1999.

Hrvatska jezična riznica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. <http://www.ihj.hr>. 18. ožujka 2008.

JS = *Jezični savjetnik s gramatikom* (urednik Slavko Pavešić). Matrica hrvatska. Zagreb 1971.

Šonjin rječnik = *Rječnik hrvatskoga jezika* (urednik: Jure Šonje). Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Školska knjiga. Zagreb 2000.

LITERATURA

Babić, S. 1983. *O razlikama između narodnih i službenih imena mjesta u SR Hrvatskoj*. Jezik, 3, 65-74.

Babić, S. 1976. *Tvorba etnika u dijalektima i u hrvatskom književnom jeziku*. Onomastika Jugoslavica, 6, 145-185.

Babić, S. 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. *Nacrt za gramatiku*. Djela HAZU, 62. Zagreb.

Bjelanović, Ž. 1978. *Imena stanovnika mjesta Bukovice*. Čakavski sabor. Split.

Isaković, A. 1995. *Rječnik bosanskoga jezika*. Bosanska knjiga. Sarajevo.

Jonke, L.J. 1975. *Standardizacija imena mjesta*. Jezik, 2, 33-36.

Jurišić, K. 1970. *Neretljanin ili Neretvanin*. Marulić, 1, 550.

Maretić, T. *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*. Matica hrvatska. Zagreb.

Rječnik srpskog književnog i narodnog govora, sv. 15. 1996. Institut za srpski jezik. Beograd.

Šurmin, Đ. *Hrvatski spomenici*, sv. 1. 1898. JAZU. Zagreb.

¹² Rijek je o sintagmi Stjepana Babića.

¹³ Navedeni etnici i ktetici imaju samo povijesno značenje.

¹⁴ Navedeni etnici i ktetici češći su u povijesnome značenju,

BORO ILIĆ BOMBO

MASLINE SU MOJA LJUBAV, A TEK ONDA POSAO

Da je dolina Neretve, posebno njen brdski dio, idealno područje za uzgajanje maslina i proizvodnju visokokvalitetnog ulja, dokazao je maslinar Boro Ilić Bombo koji se u tri protekle godine okitio s nekoliko vrijednih priznanja za kvalitetu svoga ulja. Među njima su zlatna medalja s natjecanja maslinara *Maslina* za berbu 2005., bronca za 2006. i ponovno zlato za berbu 2007. Ipak, najnovije i najvrjednije priznanje stiglo je iz Italije jer je ekstra djevičansko ulje *Bombo* ušlo u *L'extravergine*, jedini međunarodni almanah najboljih maslinovih ulja, a time se obitelj Ilić svrstala među najbolje maslinare svijeta.

– Upis u vodič *L'extravergine* jako mi puno znači jer se za nje-

ga voli reći da je to olimpijada maslinova ulja, odnosno svjetsko prvenstvo, a nije mala stvar kada se o tvom proizvodu zna diljem svijeta. Masline i maslinovo ulje moja su ljubav, a tek onda posao kojem sam se posvetio posljednjih desetak godina. Kada sam se odlučio baviti maslinarstvom, kupio sam zemljište na predjelu Raba na kojem je bilo desetak starih, zapuštenih maslina jer nisam imao maslinik od starina. Danas imam 500 do 600 stabala, uglavnom oblice, a problem mi je, kao i većini maslinara, usitnjenost i rastrkanost posjeda. Cilj mi je okrupnjavati posjed na čemu radim posljednjih godina. S obzirom da je to problem i drugima, većina pristaje na zamjenu parcela – objašnjava

nam Boro Ilić Bombo.

U berbu maslina kod obitelji Ilić uključena je obitelj i prijatelji. Mada stara uzrečica kaže: „Dušni dan skale van!“, Boro s berbom započinje već sredinom listopada.

– Teorija o branju i prerađi ima onoliko koliko i maslinara. Sve su one dobre, samo ovisi tko kakvo ulje želi imati. Za mene je optimalno vrijeme za berbu kada u plodu dolazi do promjene boje ispod kože ploda. Uz pravo vrijeme za berbu za kvalitetno je ulje najvažnije zdrave plodove što prije dopremiti na prešanje, a moje masline odmah nakon berbe idu na preradu u Uljaru Opuzen s kojom surađujem od početka. Na kraju, bitno je i kvalitetno čuvanje dobivenog ulja – otkriva nam Ilić svoju tajnu ulja ekstra kvalitete.

I dok je ovogodišnji urod u

većini krajeva podbacio, na području doline Neretve urod je i više nego dobar. Ilić procjenjuje kako je kod njega u odnosu na prošlu godinu (a zahvaljujući povoljnim vremenskim prilikama) urod veći za oko 30 posto i kreće se oko 60 kilograma po odrasloj maslini.

– Sve što proizvedem je ekstra djevičansko ulje. Ove godine moglo bi biti oko 800 litara. Ozbiljnim proizvođačem mogao bih se nazvati tek za pet do deset godina kada mi svi mladi nasadi dođu na rod. Ipak, na prvom mjestu mi je kvaliteta i jedino kvaliteta – zaključio je Bombo.

A da se u našim krajevima maslinovo ulje ekstra kvalitete još uvijek ne cijeni, najbolje govori cijena. Tako ekstra djevičansko ulje *Bombo* stoji 80 kuna po litri dok se u Istri za ulje iste kvalitete traži od 150 do 300 kuna po litri.

Što je to *L'extravergine*, pitali smo Sinaja Bulimbašića, predsjednika Saveza maslinara i uljara Splitsko-dalmatinske županije.

– To je najveći svjetski katalog ekstra djevičanskih ulja u svijetu. Uzorci se šalju u Rim početkom travnja i nakon šest mjeseci analiza, koje radi stotinjak svjetskih stručnjaka, objavljuju se rezultati. Ove godine natjecalo se više od pet tisuća uzoraka, a u almanah je ušlo 18 ulja iz Dalmacije. To je velik skok u odnosu na prošlu godinu kada je ušlo njih samo pet pa se Hrvatska, uz istarska ulja, svrstala na drugo mjesto po broju zastupljenih uzoraka u tom vodiču. Važno je da naši proizvođači rade na *ekskluzivi*, naglašavajući ambalažom i etiketom specifičnost i jedinstvenost svojih ulja kako u gastronomskom tako i turističkom smislu.

PETAR GRGIĆ

JEDINI MLJEKAR U ŽUPANIJI

Izložba stoke i tradicionalnih sirova, što je u Metkoviću organizirana za prošloga Svetog Iliju, privukla je dosta pozornosti. Među ovcama, kozama i bušama dominirale su visokomliječne krave metkovskog mliječara Petra Grgića, jedinoga takvog u županiji.

Otkada znam za sebe, u mojoj obitelji držale su se krave, a jedino vrijeme u kojem ih nismo imali četiri su godine Domovinskoga rata. Počeo sam s petnaest grla koja sam kupio u Austriji, a danas, četrnaest godina kasnije, imam 41 grlo i to sve visoko mliječne pasmine među kojima su holstein, simental i smeđe govodo – objašnjava Petar.

Osim što iz godine u godinu povećava broj grla, i to ženskim podmlatkom s vlastite farme, Grgić svoje stado neprekidno pomlađuje pa tako najstarije grlo ima šest godina.

– Stado moraš pomlađivati da bi uvijek imao istu količinu mlijeka. Najvažnije je imati organiziranu proizvodnju, a to znači imati određenu količinu mlije-

ka koja ti omogućuje da se širiš, odnosno da opstaneš jer jedina obrtna sredstva dolaze od mlijeka. Stado od 100 grla bilo bi optimalno za ostvarenje prave dobiti, tj. da bi se moglo živjeti samo od farme. To znači imati 50 krava na suhastaju, odnosno teljenju i 50 na mlijeku. Najveći broj koji sam ja imao je 55 grla, ali planiram ih održati na sadašnjih četrdesetak. To je za mene u ovom trenutku optimalno jer

farma nije jedini obiteljski posao kojim se bavim. Uz farmu bavim se još i poljoprivredom i trgovinom čime zatvaram krug koji mi omogućuje da sve funkcionira – kaže Petar Grgić.

S Grgićeve farme dnevno izlaze oko 400 litara mlijeka koje plasira po cijeni od tri kune u privatnu mliječaru Bosnić iz

Studenaca kraj Imotskoga. Uz tre tri kune dobiva i 40 lipa državnoga poticaja po litri ekstra klase mlijeka te ostvaruje poticaj od 800 kuna godišnje po grlu. A koliki su stvarni troškovi na farmi, teško je i zamisliti.

– Moglo bi se reći da se u hranu dnevno uložiti oko 1600 kuna. U ljetnom periodu to je drugačije jer veći dio hrane

dolazi s moga gospodarstva. Naravno, osim hrane ima i troškova kao što su struja, voda i slično. Ipak, kada si u ovom poslu, najviše problema imaš s plasmanom mlijeka. Otkup

plivača je malo, a i oni koji su prisutni, nisu najsigurniji što se tiče isplate. Ja sam do sada radio s mliječarom iz Runovića, ali sam zbog lošeg iskustva posljednja četiri mjeseca počeo surađivati s mliječarom Bosnić koji mi uz siguran plasman

robe daje najviše garancije za budućnost – priča Petar.

Prema Petrovim riječima najvažnije mu je što ga u poslu podržava supruga Melita, a posebno mu je zadovoljstvo što mu sin Domagoj iskazuje sklonost prema fami.

– Ovaj posao preporučio bih svima koji žele radnu terapiju. Mislim da će kod ljudi koji su

prije na svojim domaćinstvima imali stoku ta genetika prodati, ali im treba pružiti uvjete da bi počeli s ozbiljnim radom. Mislim na siguran otkup i plasman te mogućnost

popovnijeg kreditiranja. Bilo bi dobro da se i Županija aktivira te ponudi određene programe za razvoj stočarstva kako bi se što više mladih ljudi na području naše županije bavilo tim korisnim poslom – kaže Petar Grgić.

Iako je trgovac po zanimanju, za Petra Grgića po završetku Domovinskog rata nije bilo dileme čime će se nastaviti baviti. Kako kaže, porodili su geni i ljubav iz djetinjstva te je, uloživši oko 4 milijuna kuna obiteljskih sredstava, pokrenuo farmu krava.

NOGOMET

III. HNL JUG

12. kolo

NK Neretva – NK Jadran LP 1:1

13. kolo

NK Primorac – NK Neretva 2:0

14. kolo

NK Neretva – NK GOŠK (D) 1:2

15. kolo

NK Velebit – NK Neretva 3:1

Nakon 14 kola prvo mjesto na tablici zauzima Gošk s 32 boda, a Neretva je 17. sa osam osvojenih bodova.

DRUGA HNL - JUG ZA KADETE I JUNIORE

17. kolo

kadeti: NK Solin – NK Neretva 0:0

juniori: NK Solin – NK Neretva 1:0

18. kolo

kadeti: nema podataka

juniori: nema podataka

19. kolo

kadeti: HNK Hajduk II – NK Neretva 0:2

juniori: HNK Hajduk II – NK Neretva

Na tablici Druga HNL - jug za kadete, kadeti NK Neretve su 4. s 37 osvojenih bodova. Na tablici Druge HNL - jug za juniore, juniori Neretve nalaze se na 13. mjestu sa 14 bodova.

1. ŽNL DUBROVAČKO-NERETVANSKA

8. kolo

NK Croatia – ONK Metković 3:0

9. kolo

ONK Metković – NK Hajduk 3:0

Nakon devet kola Metković je i dalje na 8. mjestu sa devet osvojenih bodova. Prvi je Dubrovnik sa 21 bodom.

KOŠARKA

B1 LIGA (M) – JUG

3. kolo, 8. studenoga

KK Njin – KK Metković 95:91

4. kolo, 15. studenoga

KK Adriatic (Zadar) – KK Metković 90:106

Prvo mjesto na tablici trenutno zauzima Poličnik s 8 bodova, a Metković je drugi sa 7 bodova koliko imaju i trećeplasirani Š.K.K. Split i četvrtoplasirana Amfora.

LIGA KADETA GRUPA JUG – B
SD i DN ŽUPANIJA

3. kolo, 16. studenoga

KK Ploče – KK Metković 78:34

UDRUGA MALONOGOMETNIH AMATERA METKOVIČA

MALONOGOMETNA LIGA

9. kolo, 3. studenoga

Recreativo – Poljopromet 1:7

Klupa Ambalažni servis – Graničar 1:2

Vid – Kican interijeri 3:5

Podkraj – Killers Metković 7:1

Škrapa Momići – Poljopromet veterani 1:1

Orašina – Podravnica 1:0

Norin – slobodan

10. kolo, 10. studenoga

Poljopromet – Podravnica 5:0

Norin – Škrapa Momići 0:4

Poljopromet veterani – Orašina 4:3

Recreativo – Klupa Ambal. servis 0:8

Graničar – Vid 1:1

Kican interijeri – Podkraj 2:3

Killers Metković – slobodan

11. kolo, 17. studenoga

Podravnica – Poljopromet veterani 1:4

Vid – Recreativo 4:2

Orašina – Norin 6:1

Škrapa Momići – Killers Metković 1:1

Klupa Ambalažni servis – Poljopromet 2:2

Podkraj – Graničar odgođeno za četvrtak

Kican interijeri – slobodan

U dosadašnjem dijelu prvenstva, s 13 pogodaka najbolji strijelac je Tomislav Miletić iz ekipe Poljoprometa. Drugi je sa 12 Ivica Dominiković iz ekipe Podkraj, koliko ima i trećeplasirani Mišo Ramić iz ekipe Škrapa Momići.

Tablica

1. Poljopromet 28	8. Podkraj 13 (utakm. manje)
2. Poljopromet veterani 24	9. Klupa Amb. servis 13
3. Škrapa Momići 16	10. Norin 12
4. Killers Metković 16	11. Podravnica 10
5. Orašina 15	12. Recreativo 6
6. Graničar 14 (utakm. manje)	13. Kican interijeri (-4) -1
7. Vid 14	14. Torcida Metković (-6) -6

KARATE

S Prvenstva Dalmacije u borbama za kadete, juniore i mlade seniore pojedinačno i ekipno i ekipno za sve uzraste osim seniora Karate klub Metković vratio se devet medalja. U pojedinačnim nastupima Ante Bebić i Dino Žderić osvojili su srebrne medalje, a Lara Bebić, Petra Samardžić i Ante Bebić brončane. U ekipnom natjecanju zlatom su se okitili Karlo Mijoč, Ante Dominiković, Bruno Jurković i Petar Zovko, a srebrnom Dino Žderić i Ante Bebić iako su nastupili bez trećega člana koji se razbolio pa su u svako kolo ulazili s minusom od osam bodova. Dvije ekipe osvojile su broncu. To su ekipa učenika Maja Žderić, Gabi Dominiković i Anabela Glavišić te kadetkinje Lara Bebić, Ana Dominiković i Aneta Mlikota.

LIGA MLADIH KADETA GRUPA JUG – B
SD i DN ŽUPANIJA

2. kolo, 9. studenoga

KK Dalmacija Lyonsi – KK Metković 69:79

3. kolo, 16. studenoga

KK Ploče – KK Metković 82:49

UKOMET

DUKAT PREMIJER LIGA

8. kolo - 8. studenoga

RK Croatia osiguranje – RK Metković 41:25

9. kolo - 15. studenoga

RK Metković - RK Moslavina 39:24

Nakon devet kola na tablici vodi Croatia osiguranje sa 18 bodova, a slijedi ga Metković sa 15 osvojenih bodova sa sedam pobjeda te po jednim izgubljenim i neriješenim rezultatom. Treći je EMC-Split s 12 bodova.

2. HRL JUG MUŠKI

7. kolo - 8. studenoga

RK Metković 2 – RK Šibenik 30:25

RK Metković 1963 – RK Kalnik 30:25

8. kolo - 15. studenoga

RK Hrvatski dragovoljac – RK Metković 1963 27:23

RK EMC-Split – RK Metković 2 25:26

Nakon osam odigranih kola, na tablici vodi Metković 1963 sa 14 osvojenih bodova, dok Metković 2 zauzima 7. mjesto sa osam osvojenih bodova.

2. HRL JUG ŽENE

7. kolo - 8. studenoga

ŽRK Metković – RK Split 21:34

8. kolo - 15. studenoga

ŽRK Vrgorac – ŽRK Metković 26:31

Nakon osam kola Metković je na 7. mjestu sa šest osvojenih bodova, a prvo mjesto zauzima Split sa 16 bodova.

REZULTATI ODIGRANIH KUP UTAKMICA ŽUPANIJE DUBROVAČKO NERETVANSKE – MUŠKI RASPORED POLUZAVRŠNICE

1. kolo -12. studenoga

RKHM Dubrovnik – RK Metković 1963 24: 22

RK Opuzen – RK Dubrovnik 1974 17: 31

RK Korčula – RK Metković 25:35

POLUZAVRŠNICA - 19. studenoga

RKHM Dubrovnik – RK Dubrovnik 1974 24:18

RK Metković - slobodan

BOŽIĆNI MALONOGOMETNI TURNIR METKOVIĆ 2008.

Uplata po ekipi iznosi 1.000 kn za seniore, a 600 kn za juniore. Pravo nastupa za juniorske ekipe imaju igrači rođeni 1990. godine i mlađi.

Prijave i uplate - osobno svakim radnim danom od 13. do 27. studenog u Športskoj dvorani u Metkoviću od 9 do 20 sati.

Kontakt za informacije u svezi prijava mogu se dobiti na

tel: 020/681-060; tel/fax: 020/680-338; mob: 098/243-713

Javno izvlačenje parova održat će se u športskoj dvorani u Metkoviću u četvrtak, 27. studenog u 17:00 sati.

Turnir počinje u subotu, 29. studenoga 2008.

Utakmice se igraju 2x20 minuta. Ekipe se sastoje od 9 igrača u polju + vratar.

Ekipa koja izgubi utakmicu u prvom kolu imati će priliku kroz dodatno izlučno natjecanje (repešaž) izboriti ponovni ulazak u turnir

Sve utakmice se igraju u grijanoj šport. dvorani u Metkoviću

Cijena ulaznica: svaki dan 10,00 kuna a u završnici (četvrtfinale, polufinale i finale) 20,00 kn.

Žene i djeca do 12 godina u pratnji imaju besplatan ulaz.

ČETIRI PRVOPLASIRANE EKIPE, KAO I NAJBOLJI POJEDINCI NAGRAĐUJU SE PRIGODNIM POKALIMA.

SENIORI		JUNIORI 11-18
40.000 kn	fond	15.000 kn
25.000 kn	1. mjesto	8.000 kn
8.000 kn	2. mjesto	4.000 kn
5.000 kn	3. mjesto	2.000 kn
2.000 kn	4. mjesto	1.000 kn

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSILJAVANJE
Područna služba Dubrovnik
Ispostava Metković
tel. 681 011

**Oglašena radna mjesta na dan
26. kolovoza 2008.**

zanimanje	broj	rok	mjesto rada
tajnica	1	o	Metković
vozač viličara	1	o	Metković
mehaničar	1	o	Metković
skladišni radnici	više		Metković
skladištar	1		Metković
radnik na izradi pvc stolarije	1	n	Metković
bravar/pom. bravar	1	o	Metković
bravar	2	n	Opuzen
zavarivač	1	n	Opuzen
krojač- prodavač	2	o	Dubrovnik
prodavač	19		Dubrovnik
prodavač (2m+4ž)	6	n	Dubrovnik
zidar	10	n	Dubrovnik
tesar	10	n	Dubrovnik
građevinski radnik	10	n	Dubrovnik
sobarice	5	n	Dubrovnik

VAŽNIJI TELEFONSKI BROJEVI

Arheološki muzej Narona 681 149

Autobusni kolodvor 060 365 365

Centar za socijalnu skrb 690 999

Dom za smještaj i rehabilitaciju

(Starački dom) 696 406

Dom zdravlja - pogledati desno

Državna geodet. uprava 681 844

Državni inspektorat 686 665

Državno pravobranitelj. 681 003

FINA 681 554

Gimnazija 681 344

Gradsko

Gosparstvo 681 020

Lovarstvo 681 866

Kulturno središte 681 903

Gradska

Knjižnica 681 715

Sportska dvorana 681 060

Hotel

Narona 681 444

MB 681 812

Metković 684 396

Hrvatska

Elektroprijava 468 800

Pošta OJ Metković 681 358

PU Vid 687 322

Radiotelevizija 690 296

Hrvatske

Šume d.o.o. 681 330

Željeznice - kolodvor 685 393

Hrvatski

Crveni križ 681 610

Zavod za mirov. osigur. 681 796

Zavod za poljopr. sav. sl. 680 434

Zavod za zapošljavanje 681 011

Zavod za zdrav. osigur. 681 233

Lučka kapetanija 681 181

Ljekarna

Draženočij, Ljekarna I 681 295

Ljekarna II 686 344

Kusić-Palaversa 681 606

Komunalno poduzeće 685 342

Matrica hrvatska 681 724

Matični ured 690 087

Ministarstvo financija

Carinarnica 681 998

Porezna uprava 684 920

Općinski sud 684 900

Općinsko državno odv. 681 322

Osnovna škola

Don M. Pavlinovića 686 098

Područna škola Prud 687 280

Područna škola Vid 687 418

Stjepana Radića 681 621

Polijska postaja 444 222

Prekršajni sud 681 087

Srednja škola 681 088

Tehnički pregled vozila 681 304

Veterinarska ambulanta

Dr. Milan Kralj 681 277

Ili Med Veterina d.o.o. 686 776

Vet. ambul. Paponja 680 223

Županijska dubrovačko-neretvanska

Ispostava Metković 681 155

Vodopr. ispostava 681 655

Župni ured

Sv. Ilije 681 818

Sv. Nikole 686 018

Gospo od Snijega Vid 687 392

POLICIJA 92

VATROGASCI 93

HITNA 94

DOM ZDRAVLJA METKOVIĆ

Uprava: 681 644 / 681 184

fax: 680 188

radno vrijeme: 7,00 – 15,00

(od ponedjeljka do petka)

Rodilište: 681 769

Hemodijaliza: 680 288

Hitna: 681 548

RTG i UZV kabinet: 690 027

Specijalistička ambulanta

radno vrijeme: 7,00 – 15,00

upisi pacijenata: 8,00 – 10,00

Liječnici iz Dubrovnika: 680 255

Ordinacije obiteljske medicine

parnim nadnevima poslijepodne

dr. Mira Jurković - 680 257

dr. Ana Bajo - 680 383

dr. Hrvoje Bočjak - 683 602

dr. Sanja Milošević - 680 242

neparnim nadnevima jutro

parnim nadnevima poslijepodne

dr. Viktorija Domić

dr. Sonja Barać

dr. Dina Mustapić - 680 080

dr. Jadranka Prusac - 683 603

radnim danom od 8 do 16

dr. Nada Sušnjak - 681 468

Spec. pedijatrijska ordinacija

parnim nadnevima jutro

neparnim nadnevima poslijepodne

dr. Vladimir Krmek - 680 011

neparnim nadnevima jutro

parnim nadnevima poslijepodne

dr. Rasema Bubica - 680 120

Stomatološke ordinacije

parnim nadnevima jutro

neparnim nadnevima poslijepodne

dr. Mirjana Ilić

dr. Janja Volarević - 683 423

dr. Ilija Marušić

neparnim nadnevima jutro

parnim nadnevima poslijepodne

dr. Željka Markotić

dr. Željka Markotić - 683 351

ponedjeljak i utorko poslijepodne

četvrtak i petak jutro:

dr. Srećko Jeramaz

srijeda i petak jutro

pon., utorko i četvrtak poslijepodne:

dr. Mirjana Marević,

spec. ortodontica

Medicinsko-biokem. laboratorij

Mira Kevo, dipl. inž. - 680 277

Spec. ginekološka ordinacija

utorko i četvrtak poslijepodne

ponedjeljak, srijeda i petak jutro

dr. Ahmet Bubica

utorko i četvrtak jutro

pon., srijeda i petak poslijepodne

dr. Željko Matuško - 683 584

Spec. pulmološka ordinacija:

ponedjeljak, srijeda i petak jutro

utorko i četvrtak poslijepodne

dr. Darko Volarević - 681 271

Spec. internistička ordinacija:

utorko, četvrtak i petak jutro

ponedjeljak i srijeda poslijepodne

dr. Anda M. Tošić - 680 263

Zavod za javno zdravstvo

dr. Asja Palinić-Cvitanović,

spec. školske medicine - 681 979

Higijensko-epidemiol. služba

dr. Miljenko Ljubić,

spec. epidemiolog - 680 299

PRIVATNE ORDINACIJE

radnim danom od 8 do 16

Poliklinika Bušić - 681 400

dr. Gradimir Čolić - 681 741

dr. Dubravka Bošnjak - 680 400

ŽELJEZNIČKI KOLODVOR METKOVIĆ

DOLAZAK I ODLAZAK VLAKOVA

relacija	Metković		vrsta	vremena po postajama
	dolazak	odlazak		
Metković-Ploče		5,20	putnički	K. Norinska 5,24, Krivavac 5,26, Opuzen 5,29, Komin 5,32, Banja 5,34, Rogotin 5,37, Stablina 5,41, Ploče 5,43. (ne vozi nedjeljom i blagdanom)
Ploče-Zagreb	6,23	6,35	brzi	Ploče 6,05, Mostar 7,38, Konjic 8,50, Sarajevo 10,00, Doboj 13,29, Banja Luka 15,29, Prijedor 16,23, Sisak 18,53, Zagreb 19,47.
Ploče-Metković	6,38		putnički	Ploče 6,15, Stablina 6,17, Rogotin 6,21, Banja 6,24, Opuzen 6,30, Krivavac 6,32, K. Norinska 6,34.
Metković-Ploče		7,15	putnički	K. Norinska 7,19, Krivavac 7,21, Opuzen 7,24, Komin 7,27, Banja 7,29, Rogotin 7,33, Stablina 7,36, Ploče 7,38.
Sarajevo-Ploče	10,07	10,22	brzi	Sarajevo 6,45, Mostar 9,06, Čapljina 9,42, Ploče 10,41.
Ploče-Metković		13,10	putnički	Ploče 12,47, Stablina 12,49, Rogotin 12,52, Banja 12,56, Komin 12, 58 Opuzen 13,01, Krivavac 13,04, K. Norinska 13,06.
Metković-Ploče		13,25	putnički	K. Norinska 13,29, Krivavac 13,31, Opuzen 13,33, Komin 13,37, Banja 13,39, Rogotin 13,42, Stablina 13,46, Ploče 13,48.
Ploče-Metković	14,33		putnički	Ploče 14,10, Stablina 14,12, Rogotin 14,15, Banja 14,19, Komin 14,21, Opuzen 14,24, Krivavac 14,27, K. Norinska 14,29.
Ploče-Sarajevo	17,18	17,34	brzi	Ploče 17,00, Čapljina 17,44, Mostar 18,40, Konjic 19,47, Sarajevo 20,59.
Metković-Ploče		17,27	putnički	K. Norinska 17,31, Krivavac 17,33, Opuzen 17,35, Komin 17,39, Banja 17,41, Rogotin 17,45, Stablina 17,48, Ploče 17,50.
Ploče-Metković	18,33		putnički	Ploče 18,10, Stablina 18,12, Rogotin 18,15, Banja 18,19, Komin 18,21, Opuzen 18,24, Krivavac 18,27, K. Norinska 18,29.
Metković-Ploče		18,50	putnički	K. Norinska 18,54, Krivavac 18,56, Opuzen 18,59, Komin 19,02, Banja 19,04, Rogotin 19,08, Stablina 19,11, Ploče 19,13.
Zagreb-Ploče	21,44	21,57	brzi	Zagreb 8,57, Sisak 9,52, Sunja 10,22, H. Kostajnica 10,39, B. Novi Novi 11,44, Prijedor 12,16, B. Luka 13,15, Doboj 15,12, Zenica 16,47, Sarajevo 18,06, Konjic 19,31, Mostar 20,43, Čapljina 21,20, Ploče 22,06.

AUTOBUSNI KOLODVOR METKOVIĆ

tel.: 060 365 365 (iz inozemstva +385 20 680 074)

DOMAĆE LINIJE**Polazak autobusa iz Metkovića za:****ZAGREB**

Split - autocesta 6,00, 8,40, 11,40, 13,15 (1. VI. - 15. IX.), 20,40, 21,10, 22,40
 preko Splita i Zadra 7,30, 18,10
 preko Splita i Knina 19,45
 preko Gospića na autocestu 23,30

VUKOVAR preko Mostara i Osijeka 18,45

SPLIT 5,15, 6,00, 7,30, 8,40, 10,40, 13,10 (od 1. VI. do 15. IX.), 13,45, 16,15, 18,10, 19,45, 20,40, 21,10, 22,40, 23,30

DUBROVNIK 4,20, 5,20, 6,15, 7,15, 7,50, 8,10, 11,45 (3. VII. - 15. X.), 13,30, 14,45, 15,15, 16,00, 17,45, 19,00, 23,15 (15. VI. - 15. IX.)

IMOTSKI 15,40

Dolazak autobusa u Metković iz:

ZAGREB 4,20, 5,20, 5,30, 6,10, 7,10, 7,45, 16,00, 21,45, 23,15 (1. VI. - 15. IX.)
 iz Varazdina 8,00
 iz Zadra 4,20, 18,50

VUKOVAR preko Osijeka 8,00

SPLIT 4,20, 5,20, 7,45, 11,35, 12,30, 13,30, 14,45, 15,40, 16,00, 17,45, 18,45, 21,45, 23,15 (1. VI. - 15. IX.)

DUBROVNIK 7,30, 8,30, 10,45, 14,25, 15,40, 18,00, 18,45, 19,40, 20,40, 22,40, 23,30

IMOTSKI 15,15

MEĐUNARODNE LINIJE**Polazak autobusa iz Metkovića za:**

SARAJEVO 9,30 (15. 6. - 06. 9.), 9,40, 12,30, 13,50, 18,40 (Tuzla), 22,30 (15. VI. - 6. IX.)

BEOGRAD 19,45

MOSTAR 5,45, 6,30, 6,50, 9,50, 11,30, 12,30, 14,00, 18,40, 19,45, 22,30 (15. VI. - 6. IX.)

ULCINJ 8,00

NIŠ 19,25

ZENICA 17,25

Dolazak autobusa u Metković iz:

SARAJEVO 11,20, 12,15, 14,20

MOSTAR 8,00, 10,40, 11,40, 13,15, 14,40, 17,30, 19,15

BEOGRAD 12,15

ULCINJ 18,45

NIŠ 9,00

ZENICA 13,30

UDRUGA "OTAC ANTE GABRIĆ"

svaki dan od 8 do 14 h
 - društvene igre (domino, karte, šah...)

- dnevni i tjedni tisak
 utorak i četvrtkom od 9 do 12 h
 - kreativne radionice i druženja
 srijeda u 11 h tombola

24. studenoga (ponedjeljak) u 11 h
 - prigodno predavanje

1. prosinca (ponedjeljak) u 11 h
 - prezentacija projekta *Orvorimo bakinu Škrinju*
3. i 10. prosinca (srijeda) od 10 do 12 h
 - radionice: očuvanje kulturne baštine
8. prosinca (ponedjeljak) u 10 h
 - prikazivanje filma o načinu života i običajima u prošlosti našega kraja
 - kreativne radionice i druženje

Vjesnik

Izdavač:
 GRADSKO KULTURNO
 SREDIŠTE METKOVIĆ

Za izdavača:
 NATAŠA VUČKOVIĆ

Glavni urednik:
 IVICA PULJAN

GSM:
 098 198 73 11

e-mail:
vjesnik@metkovic.hr

URL:
www.metkovic.hr/vjesnik

Naklada:
 4000 kom

Tisak:
 TISKARA ZAGREB d.o.o.

**CJENIK
 OGLAŠAVANJA U
 METKOVSKOM VJESNIKU**

1/16 stranice 150 kn

1/8 stranice 250 kn

1/4 stranice 450 kn

1/2 stranice 800 kn

cijela stranica 1500 kn

lažna duplerica 2800 kn

duplerica 3500 kn

Ubacivanje 4000 kom.
 gotovih propagandnih
 materijala 2000 kn

**Ako ste zainteresirani
 za pretplatu kontakti-
 rajte nas na e-mail
vjesnik@metkovic.hr.
 "Cijena" pretplate je
 iznos poštanskih troš-
 kova plus odgovaraju-
 ća omotnica.**

ZADNJA, ALI NE I POSLJEDNJA

Kada dio grada nosi ime po stablu, znači da je stablo jako staro i da je, barem nekada, dominiralo cijelim krajem. Tako je i bilo. Veliki platan bio je jasan orijentir kad bi se strancu objašnjavalo kako se iz Metkovića starom cestom zaputiti put Dubrovnika: «Na Platanu lijevo.» Desno je započinjala cesta (danas Ulica Petra Krešimira IV.) s obje strane obrasla velikim murvama.

Danas je platan u umoru. Mnoge je ispratio na groblje Sv. Ivana, a sad on, potkresanih grana i „naslonjen“ na kiosk Slobodne Dalmacije, više sliči na kakvu umjetničku instalaciju nego na moćno stablo u čast kojemu Platan nosi ime.

Obilježavanju sjećanja na žrtve Vukovara pridružili su se i članovi metkovske Torcida koji su večer uoči obljetnice pred pedesetmetarskim grafitom u Šport-skoj ulici zapalili petstotinjak svijeća.

